

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY NA LATA 2017-2027

Białystok, lipiec 2017 r.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt "Przemysłmy Centrum na nowo. Program Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027" jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Opracowanie powstało na zamówienie Miasta Sejny w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Sejny na podstawie umowy nr 8/OSO/2017 z dnia 10 stycznia 2017 r.

Projekt "Przemysłmy Centrum na Nowo. Program Rewitalizacji Miasta Sejny 2017-2027-" jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa.

Zespół wykonujący opracowanie:

S&H Consulting:

mgr inż. Barbara Waćław

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy	5
1.2. Cel i zakres prognozy	5
2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
3. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU <i>Programu Rewitalizacji</i>	9
4. POWIĄZANIA PROJEKTU <i>GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY</i> Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	11
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	32
5.1. Położenie i klimat miasta Sejny	32
5.2. Krajobraz, rzeźba terenu i budowa geologiczna.....	33
5.3. Gleby.....	34
5.4. Zasoby naturalne	35
5.5. Wody	35
5.6. Rośliny, zwierzęta, lasy i różnorodność biologiczna.....	41
5.7. Obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 i powiązania przyrodnicze.....	44
5.8. Powietrze atmosferyczne	46
5.9. Hałas	47
5.10. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	48
5.11. Wyjściowy stan środowiska.....	50
6. CHARAKTERYSTYKA POTENCJALNYCH ZMIAN ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	51
7. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	52
8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY z dnia 16 kwietnia 2004 r. O OCHRONIE PRZYRODY	53
9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA.....	55

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU <i>Programu rewitalizacji</i> , W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	70
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE <i>Programu Rewitalizacji</i> WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	71
12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU <i>Programu Rewitalizacji</i> ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	72
13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	73
14. NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	74
15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	74
16. KRÓTKIE REKOMENDACJE	76
17. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	77
SPIS RYCIN	80
SPIS TABEL	81

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027* (dalej *Program*) wynika z art. 46 pkt. 2,3 oraz art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027 (dalej *Prognoza*) została opracowana zgodnie z ustaleniami umowy zawartej pomiędzy Miastem Sejny a Wykonawcą.

Podstawą do opracowania *Prognozy* jest art. 46 ust. 1, art. 50 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.).

1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

W *Prognozie* analizie poddano potencjalne skutki środowiskowe realizacji *Programu* oraz zawarto informacje, czy założenia określone zostały w sposób optymalny dla środowiska. Niniejszy dokument określa, czy korzyści społeczno-gospodarcze, wynikające z realizacji zamierzeń, rekompensują straty w środowisku, a także jak można zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie.

Dokument uwzględnia uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku¹ oraz Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym². *Prognoza* wykonana została zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 pkt 1,2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.). Opracowanie zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycję dotyczącą przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- analizę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- analizę i ocenę istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających

---

¹ Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Terenowy w Suwałkach z dnia 18.04.2017 r. znak WSTI.411.2.3.2017.DKV

² Uzgodnienie Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku z dnia 11.04.2017 r., znak NZ.0523.31.2017

ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016, poz. 2134, ze zm.);

- analizę i ocenę celów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu;
- analizę i ocenę przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych, oraz pozytywnych i negatywnych, na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Ponadto *Prognoza* została opracowana także z uwzględnieniem art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.) tj.:

- zawiera informacje stosownie do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem;
- uwzględnia informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Z jednej strony *Program* wyznacza przede wszystkim cele i kierunki działań jakie będzie podejmować miasto w ramach poprawy jakości życia mieszkańców w wielu różnych wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiskowe. W niektórych przypadkach dokument nie identyfikuje żadnych konkretnych zamierzeń, nie umiejscawia ich w konkretnych lokalizacjach. Jak stwierdza Kistowski (2002)³, im większa jest ogólnikowość działań zapisanych w dokumencie, tym większy jest subiektywizm ich wpływu na środowisko i tym bardziej rzeczywisty wpływ może różnić się od teoretycznej oceny. Problem ten potęgowany jest przez możliwość wielokierunkowej interpretacji ustaleń dokumentów strategicznych.

Z drugiej strony dokument *Programu Rewitalizacji* uzupełniony jest także o konkretne przedsięwzięcia podstawowe mające za zadanie realizację ujętych w dokumencie celów strategicznych.

---

³Kistowski M., Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze, „Człowiek i środowisko” 26 (3-4) 2002, s. 55-72.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Dostosowane były także do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu oraz jego miejsca w hierarchii, jaką zajmuje w stosunku do dokumentów lokalnych, wojewódzkich i krajowych. Dlatego też pierwszym etapem przy sporządzaniu *Prognozy* było określenie stopnia szczegółowości prowadzonych ocen, tak aby odpowiadały zawartości i stopniowi szczegółowości *Programu*.

Program został podzielony na następujące poziomy: cel główny, cele strategiczne oraz kierunki działań a także podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Najbardziej szczegółowy poziom wskazują kierunki działań w ramach celów strategicznych oraz konkretne przedsięwzięcia podstawowe. Dlatego też badane oddziaływanie skutków realizacji *Programu* odniesiono właśnie do nich. Proponowane kierunki działań oraz podstawowe przedsięwzięcia poddano ocenie także pod kątem ujęcia kwestii ochrony środowiska.

Zasadniczej oceny wpływu działań i zadań zaproponowanych w *Programu* dokonano metodą desk research, w ramach której poddano analizie ogólnodostępne źródła wiedzy dotyczące badanych zjawisk: raporty i badania realizowane przez instytucje rządowe, samorządowe lub inne wiarygodne jednostki organizacyjne, dokumenty o charakterze strategicznym i programowym na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Jedną z metodą analitycznych wykorzystywanych w opracowywaniu *Prognozy* była metoda macierzowa. Metoda polega na sporządzeniu macierzy, w których umieszcza się dwie grupy list elementów i określa się powiązanie pomiędzy każdym elementem jednej grupy i wszystkimi elementami drugiej grupy. Rodzaj i intensywność powiązania zależy od przyjętych rozwiązań.

W *Prognozie* zastosowano następujące rodzaje matryc: matrycę wpływu realizacji kierunków przedsięwzięć podstawowych *Programu Rewitalizacji* na komponenty środowiska oraz matrycę wzajemnych powiązań celów polityk strategicznych szczebla międzynarodowego, krajowego i regionalnego z celami operacyjnymi *Programu*.

Przewidywane oddziaływanie na środowisko poszczególnych kierunków działań oceniono, według odpowiedniej wagi:

(+) – oddziaływanie pozytywne, podejmowane w ramach nich działania ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć nie ma potencjalnie negatywnego oddziaływania na środowisko;

(-) – oddziaływanie negatywne, podejmowane w ramach nich działania nie są ukierunkowane na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć może istotnie potencjalnie negatywnie oddziaływać na pewne komponenty środowiska;

(0) – oddziaływanie neutralne, w przypadku działań infrastrukturalnych w zależności od podjętych konkretnych inwestycji, mogą potencjalnie zmienić się w pozytywne albo negatywne, jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Przy sporządzeniu matrycy wzajemnych powiązań celów polityk zastosowano następującą metodykę oceny:

- cele *Programu Rewitalizacji* uznano za zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych, jeśli wystąpiły bezpośrednie i istotne powiązania zaplanowanych działań pomiędzy dokumentami (w tabeli zaprezentowano to jako znak „+”),

- cele *Programu Rewitalizacji* uznano za niezbieżne z celami innych dokumentów strategicznych, jeśli wystąpiły bezpośrednie i istotne sprzeczności celów pomiędzy dokumentami (w tabeli zaprezentowano to jako znak „-”),
- cele *Programu Rewitalizacji* uznano za częściowo zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych (w tabeli zaprezentowano to jako znak „+/-”),
- brak istotnych powiązań zaprezentowano w tabeli jako puste pole.

Wykorzystanie metody macierzowej dla oceny wpływu realizacji celów strategicznych *Programu Rewitalizacji* na komponenty środowiska wymagało oceny stanu środowiska dzisiaj i w przyszłości. W związku z tym do oceny tego stanu, wykorzystano metodę wnioskowania heurystycznego, polegającą na eksperckiej ocenie przebiegu dotychczasowych procesów w środowisku oraz potencjalnych zmian w wyniku realizacji działań w poszczególnych obszarach interwencji.

Metoda macierzowa wskazana jest w literaturze fachowej jako jeden z najskuteczniejszych sposobów oceny wpływu ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska⁴.

---

⁴Kistowski M., *Wybrane aspekty metodyczne...*, op. cit., s. 55-72.

3. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027 opracowany jest w oparciu o art. 18 ust.2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 r. poz. 446) oraz zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z lipca 2016 r.

Wytyczne rewitalizacje definiują jako: kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrując interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji

W treść Programu Rewitalizacji ujęto w następujących rozdziałach:

PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

ANALIZA SWOT

POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

WIZJA I CELE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU

SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI

MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS ILUSTRACJI

SPIS TABEL

SŁOWNICZEK

Cel główny Programu został sformułowany następująco:

Aktywni mieszkańcy i przyjazna przestrzeń.

W obrębie poszczególnych celów strategicznych wyznaczono kierunki działań.

Cel strategiczny 1: Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w ramach którego wyznaczono 7 kierunków działań:

1. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych – skuteczny system opieki nad rodziną;
2. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;

4. Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin – promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień;
5. Aktywna polityka senioralna – integracja społeczna osób starszych;
6. Promocja postaw obywatelskich – budowa kapitału społecznego;
7. Wsparcie procesów wychodzenia z ubóstwa;

Cel strategiczny 2: Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w ramach którego wyznaczono 4 kierunki działań:

1. Aktywizacja osób bezrobotnych
2. Tworzenie nowych miejsc pracy;
3. Rozwój przedsiębiorczości;
4. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej;

Cel strategiczny 3: Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej, w ramach którego wyznaczono 4 kierunków działań:

1. Poprawa warunków mieszkaniowych w zasobie komunalnym;
2. Rozwój infrastruktury sieciowej;
3. Poprawa stanu aerosanitarne;
4. Modernizacja infrastruktury społecznej;

Cel strategiczny 4: Zwiększenie atrakcyjności miasta poprzez stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji, w ramach którego wyznaczono 3 kierunki działań:

1. Modernizacja głównych przestrzeni publicznych i utworzenie nowych;
2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa;
3. Wykorzystywanie zabytkowego zasobu dziedzictwa materialno – kulturowego na potrzeby rozwoju funkcji kulturalnych i turystycznych;

Ponadto w dokumencie zawarto:

1. Listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami;
2. Charakterystykę pozostałych dopuszczonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, opisane wyżej.

4. POWIĄZANIA PROJEKTU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analizę spójności i powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi przeprowadzono w kontekście polityk i strategii wyższego lub tego samego rzędu. Tym samym przeanalizowano i oceniono cele ochrony środowiska ustanowione w dokumentach szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego oraz wojewódzkiego, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Analiza zgodności Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi dotyczy zasad ochrony środowiska, w tym przede wszystkim zgodności z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Analizie poddano następujące dokumenty strategiczne opracowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym: *opracowanie ekofizjograficzne – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Sejny, Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia „Suwalsko-Sejneńskiego” Lokalna Grupa Działania, Zintegrowany Program Rozwoju Powiatu Sejneńskiego na lata 2016-2020, Program Ochrony Środowiska Miasta Sejny, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego, Polityka Ekologiczna Państwa, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. Ramowa Dyrektywa Wodna.*

Zgodność założeń Programu Rewitalizacji z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania będą harmonizowały z kierunkami rozwoju ustalonymi na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Oznacza to, że planowane działania nie będą przypadkowe oraz że przyczynią się do realizacji celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

Opracowanie ekofizjograficzne – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Sejny

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej miasta, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego oraz polityki inwestycyjnej i kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa.

W studium określono w szczególności:

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów.
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
5. Kierunki i zasady systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego oznaczeniu lokalnym.
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów rządowych służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne lub zmianę.
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.
13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.
15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.
16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w na terenie miasta.
17. Kierunki rozwoju miasta w zakresie elektroenergetyki, gazyfikacji i zaopatrzenia w ciepło, gospodarki wodno –ściekowej i gospodarki odpadami.

W zakresie ochrony środowiska w dokumencie przedstawiono następujące zakazy:

- Zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk i miejsc rozrodu, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką.
- Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.
- Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych.
- Zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów.
- Zakaz wykonywania prac ziemnych naruszających naturalną rzeźbę terenu i budowę geologiczną, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym i przeciw osuwiskowym, lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych .
- Zakaz wprowadzania zmian w naturalnym układzie hydrograficznym oraz wód gruntowych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka.
- Zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych.

- Zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m. od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Podjęte w ramach realizacji *Programu Rewitalizacji* kierunki działań, jak np. poprawa warunków mieszkaniowych w zasobach komunalnych, rozwój infrastruktury sieciowej, poprawa stanu aerosanitarnego (w ramach celu strategicznego III) oraz konkretne inwestycje związane z renowacją budynków socjalnych, zabytkowego Ratusza, Ośrodka Kultury, renowacja sukienic Sejneńskich wpisują się doskonale w kierunki zagospodarowania miasta i są z nimi zgodne. Podjęte w ramach nich działania nie wpłyną na załamanie któregokolwiek z przedstawionych w zakresie ochrony środowiska zakazów. Należy więc uznać że oba dokumenty są ze sobą spójne.

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia „Suwalsko-Sejneńskiego” Lokalna Grupa Działania

Dokument został opracowany dla gmin i miast wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania, do której przynależy także Miasto Sejny.

W ramach strategii wyznaczono cel ogólny: Poprawa jakości życia mieszkańców terenu realizacji LSR do roku 2023, będzie on realizowany przez dwa cele szczegółowe i podjęte w ramach nich przedsięwzięcia:

Cel szczegółowy 1 Poprawa materialnej i niematerialnej sfery życia w zakresach: kultury, sztuki, edukacji i integracji społecznej do roku 2023

- Przedsięwzięcie 1 Inwestycja w przyszłość
- Przedsięwzięcie 2 Likwidujemy bariery
- Przedsięwzięcie 3 Pamiętajmy skąd przyszliśmy, nie zapominajmy gdzie żyjemy

Cel szczegółowy 2 Poprawa sfery przedsiębiorczości i ekologii do roku 2023

- Przedsięwzięcie 4 Przetwórstwo rolno – spożywcze
- Przedsięwzięcie 5 Wsparcie procesu powstawania i rozwoju podmiotów sektora MSP
- Przedsięwzięcie 6 Ekologiczna Suwalszczyzna

Realizacja zapisanych w *Programie Rewitalizacji* kierunków działań ujętych w ramach celi I i II tj. aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, promocja postaw obywatelskich, tworzenie nowych miejsc pracy rozwój ekonomii społecznej wpisują się w cel szczegółowy 1 analizowanego dokumentu, tym samym można uznać, że oba dokumenty są ze sobą zbieżne.

Zintegrowany Program Rozwoju Powiatu Sejneńskiego na lata 2016-2020

Główną misją dokumentu jest Pobudzenie i utrzymanie trwałego rozwoju Powiatu Sejneńskiego w pełni wykorzystujące jego położenie przygraniczne oraz kulturowe i naturalne walory dla zapewnienia wysokiej jakości życia i gospodarowania.

Będzie ona możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji obszarów priorytetowych ustalonych w trzech celach strategicznych:

Cel strategiczny 1. Poprawa pozycji konkurencyjnej Powiatu Sejneńskiego w oparciu o atuty jego położenia, dziedzictwa i środowiska.

Obszary priorytetowe:

- Promocja gospodarki opartej na wiedzy

- Rozwój i poprawa dostępu do technologii informacyjno - komunikacyjnych
- Wzrost pośrednich i bezpośrednich inwestycji publicznych i prywatnych
- Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw
- Konkurencyjne rolnictwo
- Promocja i rozwój turystyki
- Rozwój przemysłów czasu wolnego
- Poprawa jakości połączeń i infrastruktury transportowej

Cel strategiczny 2. Wzrost spójności społecznej dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Powiatu Sejneńskiego.

Obszary priorytetowe:

- Poprawa jakości i oferty edukacji publicznej
- Promocja i ochrona zdrowia
- Wydajna i skuteczna pomoc społeczna
- Eliminacja nierówności i zjawisk wykluczenia społecznego
- Rozwój instrumentów polityki prorodzinnej
- Rozwój i kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego
- Rozwój oferty kulturalnej i wzrost uczestnictwa w kulturze
- Promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego
- Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja rynku pracy
- Utrzymanie porządku publicznego i wzrost bezpieczeństwa obywateli
- Ochrona przyrody, racjonalne gospodarowanie zasobami i rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Cel strategiczny 3. Sprawne zarządzanie Powiatem dla wzrostu efektywności i skuteczności polityk publicznych oraz wysokiej jakości świadczonych usług i realizowanych zadań publicznych.

Obszary priorytetowe:

- Rozwój form i narzędzi integrujących gminy Powiatu, ich mieszkańców i lokalne instytucje
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i włączanie ich w procesy rozwojowe
- Wdrożenie nowych narzędzi tworzenia i zarządzania politykami publicznymi
- Rozwój form komunikacji społecznej i narzędzi marketingu terytorialnego
- Rozwój form partnerstwa na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych
- Intensyfikacja aktywności w zakresie pozyskiwania funduszy europejskich przez powiatowe jednostki organizacyjne oraz ich partnerów społeczno – gospodarczych.

W *Programu Rewitalizacji* podjęte będą takie kierunki działań jak aktywizacja osób bezrobotnych, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości, wspieranie procesów wychodzenia z ubóstwa, budowa kapitału społecznego, modernizacja infrastruktury społecznej (w ramach celi strategicznych I, II i III). Ujęte działają są zbieżne z celami szczegółowymi (1,2,3) opisywanego wyżej dokumentu. Można więc uznać że są ze sobą zbieżne.

Program Ochrony Środowiska Miasta Sejny na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Nadrzędnym celem strategicznym, wspomagającym zrównoważony rozwój, przyjętym w niniejszym opracowaniu jest: *Zrównoważony rozwój miasta szansą zachowania wysokiej jakości środowiska, poprawy bezpieczeństwa ekologicznego oraz warunków życia mieszkańców.*

Realizacji celu nadrzędnego mają sprzyjać zdefiniowane poniżej cele strategiczne (długookresowe) do roku 2017 przez cele krótkoterminowe.

Cel długoterminowy nr 1: Ochrona powietrza atmosferycznego realizowany przez cele krótkoterminowe:

- ograniczenie emisji niskiej m.in. poprzez opracowanie Programu gospodarki niskoemisyjnej, Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- modernizacja kotłowni m.in. w kierunku wykorzystania odnawialnych źródeł energii w tym biomasy;
- termomodernizacja budynków;
- przebudowa, modernizacja oraz poprawa stanu technicznego dróg;
- budowa ścieżek rowerowych;
- tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych i podłączanie do nich budynków z indywidualnymi paleniskami;

Cel długoterminowy nr 2: Racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych i powierzchniowych realizowany przez cele krótkoterminowe:

- budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej w mieście;
- budowa kanalizacji deszczowej w drogach miejskich;
- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej;
- modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania;

Cel długoterminowy nr 3: Ochrona przyrody i krajobrazu realizowany przez cele krótkoterminowe:

- opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz tworzenie na jej podstawie form ochrony przyrody;
- objęcie ochroną prawną drzew (propozycji pomników przyrody), prowadzenie prac konserwacyjno – pielęgnacyjnych;
- realizacja programów ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory i zbiorowisk roślinnych, włączenie szkół jako społecznych opiekunów pomników przyrody;
- pomoc przy wdrażaniu programów rolno-środowiskowych dla rolników;
- zalesienie gruntów porolnych niskich klas bonitacyjnych;
- realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów;

Cel długoterminowy nr 4: Promocja odnawialnych źródeł energii realizowany przez cele krótkoterminowe:

- określenie potencjału możliwości rozwoju energetyki odnawialnej w mieście;
- zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału energii OZE w mieście;

Cel długoterminowy nr 5: Ochrona przed hałasem i polem elektromagnetycznym realizowany przez cele krótkoterminowe:

- remont nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg;
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej na drogach o znacznym natężeniu ruchu;
- opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska;
- tworzenie planu zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem źródła hałasu oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów;
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi mieszkańców miasta;

Cel długoterminowy nr 6: Ochrona powierzchni ziemi realizowany przez cele krótkoterminowe:

- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych i łąkowych przez czynniki antropogeniczne;
- wykorzystanie nieużytków do upraw energetycznych;
- realizacja działań w kierunku scalenia i wymiany gruntów rolnych;
- rozpoznanie obszarów zanieczyszczonych;
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego;

Cel długoterminowy nr 7: Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi realizowany przez cele krótkoterminowe:

- wspieranie działań jednostek reagowania kryzysowego;
- edukacja w zakresie właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców miasta,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków;
- spełnienie wymogów regionalnego systemu informacji o trasach przewozu i miejscach składowania materiałów niebezpiecznych;

Cel długoterminowy nr 8: Racjonalna gospodarka odpadami przyjazna środowisku

Cel długoterminowy nr 9: Edukacja ekologiczna realizowany przez cele krótkoterminowe:

- działania edukacyjne propagujące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody;
- działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do kształtowania pozytywnych postaw w zakresie poszanowania energii;
- wsparcie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska;
- edukacja w zakresie uświadamiania mieszkańcom zagrożenia jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych;
- promocja działań proekologicznych dla rolników;

Należy zaznaczyć że w *Programie Rewitalizacji* podjęto kierunki działań związane z poprawą warunków mieszkaniowych w zasobach komunalnych, rozwojem infrastruktury sieciowej, poprawą stanu aerosanitarnego w ramach celu strategicznego III. Ponadto w ramach konkretnych działań prowadzone będą inwestycje związane z termomodernizacją budynków komunalnych. Wszystkie te działania niewątpliwie wpłyną na poprawę stanu środowiska w mieście. Należy więc uznać że cele obu dokumentów są ze sobą zbieżne.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Cele Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego jak i jednostek samorządu terytorialnego nawiązują do celów określonych w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”, innych dokumentów rządowych oraz strategii i odnoszą się przede wszystkim do efektywnego wykorzystania stanu zagospodarowania, tworzenia warunków do poprawy jakości życia i zrównoważonego rozwoju oraz zwiększenia konkurencyjności województwa.

Zasady zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego jak i gmin uwzględniają prymat rozwoju jakościowego nad ilościowym, symbiozę środowiska zurbanizowanego i przyrodniczego oraz wielofunkcyjność struktur przestrzennych w zakresie: ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów, ochrony i kształtowania środowiska kulturowego, rozwoju funkcji gospodarczych województwa, wykorzystania szans i możliwości w istniejącym zagospodarowaniu, kształtowania systemu osadniczego i rozmieszczenia infrastruktury społecznej, rozwoju infrastruktury transportowej, energetycznej, wodociągowej i gospodarki odpadami.

Ustalone w dokumentach kierunki zagospodarowania przestrzennego o charakterze prawnym, planistycznym, organizacyjnym i inwestycyjnym obejmują w szczególności: ochronę obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenie i rozwój ponadlokalnej infrastruktury technicznej, zagadnienia obronne i ochronne oraz zagospodarowanie obszarów funkcjonalnych i problemowych.

Zadania określone w *Programie Rewitalizacji* są zbieżne z celami wyżej omawianych dokumentów. W dokumencie zapisano bowiem działania, które mają zapewnić powszechny dostęp do infrastruktury sieciowej czy modernizację infrastruktury społecznej. Wszystkie podjęte działania mają zapewnić ochronę środowiska naturalnego i przyczynić się do zachowania jego wysokich walorów.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020)

Przyjęte w dokumencie SRWP 2020 cele horyzontalne, z jednej strony warunkują, z drugiej zaś, wspierają możliwość skutecznego osiągnięcia celów strategicznych. Przyjęte cele strategiczne zakładają równoległe prowadzenie działań na trzech kierunkach, tak aby zapewnić odpowiednio:

1. Konkurencyjną gospodarkę.
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
3. Jakość życia.

Powyższe cele strategiczne dotyczą obszarów życia społeczno-gospodarczego regionu, w którym świadoma interwencja może zapewnić bieżącą poprawę sytuacji mieszkańców. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwość wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej zielonych sektorów.

Działania i postępy w ramach jednego celu strategicznego wzmocniają możliwość osiągnięcia lepszych wyników w ramach pozostałych celów. Podstawą rozwoju regionu jest konkurencyjna gospodarka. To ona tworzy miejsca pracy i prowadzi do wzrostu zatrudnienia, wzrostu dochodów i dobrobytu.

Ponadto utrzymanie dobrej jakości środowiska uznano za kluczową determinantę wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

Zadania ujęte w *Programie Rewitalizacji* – cel strategiczny nr 3 (rozwój infrastruktury sieciowej, poprawa stanu aerosanitarne) posłużą szczególnie realizacji celów operacyjnych 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych i 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami *Strategii*. Można więc uznać, że oba dokumenty są zbieżne w zakresie polityki służącej ochronie środowiska w regionie.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku:

- zidentyfikowano najważniejsze walory środowiska naturalnego i zagrożenia w tym, wynikające z zanieczyszczenia środowiska, według modelu: siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja, dla poszczególnych obszarów interwencji;
- wskazano cele i kierunki inwestycyjne oraz zadania, zmierzające do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno-społeczno-gospodarczej, zgodnie z wymogami polityki ochrony środowiska i dyrektywami UE;
- oszacowano niezbędne nakłady

Program zawiera 18 celów, 61 kierunków interwencji oraz 172 zadania, Wszystkie one mają wpłynąć bądź utrzymać wysoki walor środowiska województwa.

Należy zaznaczyć, że w Programie Rewitalizacji ustalono m.in. kierunki działań związane z poprawą stanu aerosanitarne czy rozwojem infrastruktury sieciowej (w ramach celu strategicznego III). Ponadto prowadzone będą działania związane z termomodernizacją budynków komunalnych, modernizacją i termomodernizacją zabytkowego Ratusza, Ośrodka Kultury. Wszystkie te działania wpłyną na poprawę bilansu energetycznego w budynkach a tym samym pozwolą ograniczyć emisję do powietrza szkodliwych substancji pochodzących ze spalania paliw, co jest zgodne z celami ujętymi w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza wyżej omawianego dokumentu.

Ponadto w ramach programu przewidziano zadania związane z poprawą poziomu bezpieczeństwa co jest zgodne z celami ujętymi w ramach obszaru interwencji zagrożenie poważnymi awariami.

Należy więc uznać że cele obu dokumentów są w tym zakresie ze sobą spójne.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Podstawą prawną do opracowania dokumentu jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Polska, będąc członkiem Unii Europejskiej od 1 maja 2004 roku, jest zobligowana do implementacji prawodawstwa unijnego do polskiego systemu prawnego. Powoduje to wiele trudnych do wypełnienia zobowiązań m.in. z zakresu ochrony środowiska.

Polityka Ekologiczna Państwa wyznacza siedem głównych działań systemowych z następującymi celami średniokresowymi do 2016 roku:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych - „...*Projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów*”;
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – „... *Uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego*”;
- zarządzanie środowiskiem – „*Celem podstawowym jest jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie*”;
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – „*Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą - myśl globalnie, działaj lokalnie*”;

- rozwój badań i postęp – „Głównym celem jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska”;
- odpowiedzialność za szkody w środowisku – „Celem polityki ekologicznej jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy”;
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – „...Konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

W *Polityce Ekologicznej Państwa* wiele uwagi poświęcono ochronie przyrody. Celem działań powinno być zachowanie różnorodności biologicznej przyrody polskiej z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju.

Główne działania z perspektywą do 2016, to przede wszystkim:

- dokończenie inwentaryzacji i waloryzacji różnorodności Polski, szczególnie na obszarach, na których planowane są inwestycje infrastrukturalne przewidziane do współfinansowania m.in. ze środków POIiŚ 2007-2013 (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko),
- egzekwowanie wymogów ochrony środowiska w miejscowych planach przestrzennego zagospodarowania oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska,
- wypracowanie skutecznych metod ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz zieleni miejskiej,
- kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie akcji edukacyjnych wśród społeczeństwa.

Ważnym elementem *Polityki Ekologicznej Państwa* jest ochrona lasów i ich zrównoważony rozwój. Celem działań powinno być kontynuowanie racjonalnego użytkowania zasobów leśnych poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury gatunkowej i wiekowej lasów z zachowaniem bogactwa biologicznego.

Podstawowe działania z perspektywą do 2016 roku, to m.in.:

- realizacja przez Lasy Państwowe *Krajowego programu zwiększenia lesistości*,
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000,
- dostosowanie składu gatunkowego lasów do siedlisk i zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych,
- rozbudowa funkcji leśnych banków genów oraz wprowadzenie alternatywnego systemu certyfikacji lasów.

Obecny stan gospodarki wodnej w Polsce wymaga gruntownej reformy. *Polityka Ekologiczna Państwa* wskazuje główny cel działań – ochronienie gospodarki narodowej od deficytów wody, zabezpieczenie rejonów kraju przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej.

Podstawowe działania z perspektywą do 2016 roku, to:

- ✓ przyjęcie do realizacji *Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015 r.)*, która wskazywałaby m.in. na:
  - stopniowe wprowadzenie odpłatności przez użytkowników wód za korzystanie z zasobów wodnych, z uwzględnieniem oddziaływania na środowisko,
  - pełne dostosowanie prawa polskiego do prawa UE,
  - przygotowanie oceny ryzyka powodziowego, która wskazywała będzie obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, dla których do 2013 r. należało opracować mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego,
  - rozwój tzw. małej retencji wody przy wsparciu finansowym z programów UE,

- realizacja projektów z środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (priorytet III), mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz ochrony przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych przez zaopatrzenie ich w urządzenia piętrzące wodę, umożliwiające sterowanie odpływem,
- dokończenie systemu monitorowania terenów osuwiskowych,
- rozpoczęcie realizacji ochrony głównych zbiorników wód podziemnych.

Głównym celem ochrony powierzchni ziemi w Polsce będzie rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych.

Podstawowe działania z perspektywą do 2016 roku, to m.in.:

- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb, w tym walki z ich zakwaszeniem,
- promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego,
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności.

Polityka Ekologiczna Państwa wskazuje główny cel działań związanych z prawidłowym gospodarowaniem zasobami geologicznymi. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi powinno prowadzić do ochrony zasobów kopalin i wykorzystania środowiska geologicznego dla celów produkcyjnych.

Podstawowe działania do 2012 (z perspektywą do 2016) roku, to m.in.:

- ułatwienia dla przedsiębiorstw prowadzących prace poszukiwawczo-rozpoznawcze przez uchwalenie nowego prawa geologicznego i górniczego,
- ułatwienia w dostępie do map i danych geologicznych,
- tworzenie stanowisk dokumentacyjnych i geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa geologicznego Polski oraz inwentaryzacja stanowisk geologicznych i utworzenie ich centralnego rejestru,
- zakończenie prac nad systemem osłony przeciwosuwiskowej SOPO i utworzenie centralnego rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- prowadzenie polityki koncesyjnej mającej na celu zwiększenie udokumentowania złóż surowców energetycznych z jednoczesnym promowaniem nowych technologii pozyskiwania energii ze złóż, zwłaszcza węgla, w celu minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko dotychczasowego sposobu eksploatacji.

Polityka Ekologiczna Państwa wskazuje na zagrożenia oraz określa cele i działania mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, zdrowia ludzkiego, czy też bezpieczeństwa ekologicznego. Jednym z podstawowych celów w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

Podstawowe działania z perspektywą do 2016 roku, to m.in.:

- zbierania i udostępniania informacji na temat zagrożeń dla zdrowia społeczeństwa,
- opracowania zasad analizy ryzyka zdrowotnego dla procedur związanych z dopuszczaniem inwestycji do realizacji,
- poprawy funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska i monitoringu sanitarnego przez poprawę technicznego wyposażenia służb kontrolnych w nowoczesny sprzęt oraz sieci alarmowe,
- wspólnych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Środowiska w celu poprawy jakości wody pitnej,
- doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz sporządzanie wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia awarii.

Polityka Ekologiczna Państwa wskazuje główny cel działań związanych z poprawą jakości powietrza jako:

- spełnienie przez Polskę zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z następujących dyrektyw unijnych:
  - dyrektywa LCP - emisja z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 MWc, już w 2008 r. nie powinna być wyższa niż 454 tys. ton dla SO₂ i 254 tys. ton dla NO_x, w 2010 r. dla SO₂ - 426 tys., dla NO_x - 251 tys. ton, a w roku 2012 dla SO₂ - 358 tys. ton, dla NO_x - 239 tys. ton,
  - dyrektywa CAFE - dotyczące pyłu drobnego o granulacji 10 mikrometrów (PM10) oraz 2,5 mikrometra (PM 2,5);
- całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

Powyższe cele będą realizowane m.in. poprzez następujące działania:

- dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii,
- możliwie szybkie uchwalenie nowej polityki energetycznej Polski do 2030 r.,
- modernizacja systemu energetycznego,
- gazyfikacja węgla (w tym gazyfikacja podziemna),
- opracowanie i wdrożenie przez właściwych marszałków województw programów naprawczych w 161 strefach miejskich, w których notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM10 i PM2,5 zawartych w Dyrektywie CAFE.

Głównym celem opisanym w *Polityce Ekologicznej Państwa* w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Do końca 2015 roku Polska powinna osiągnąć 75% redukcję całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych, kończąc program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM.

Podstawowe działania z perspektywą do 2016 roku, to m.in.:

- budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnych,
- uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce oraz w programie wodno-środowiskowym kraju,
- realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego,
- wyposażenie zakładów sektora rolno-spożywczego w wysokosprawne oczyszczalnie ścieków,
- wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe,
- ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych,
- wdrożenie do praktyki najbardziej skutecznych i ekonomicznie opłacalnych metod odzysku osadów ściekowych z dużych oczyszczalni ścieków.

Polityka Ekologiczna Państwa wskazuje jednoznacznie na zły stan gospodarki odpadami, zwłaszcza odpadami komunalnymi.

Głównymi celami działań na najbliższe lata powinno być:

- zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- organizacja systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, tak aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

Powyższe cele będą realizowane m.in. poprzez następujące działania:

- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu,
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów.

Ochrona przed nadmiernym hałasem oraz przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, to jeden z priorytetów *Polityki Ekologicznej Państwa*. Jako główny cel działań wskazuje się dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas oraz na nadmierne oddziaływanie pól elektromagnetycznych wraz z podjęciem kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Wśród działań wymienia się:

- sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych i lotnisk,
- opracowanie procedur zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych.

Polityka Ekologiczna Państwa odnosi się również do substancji chemicznych w środowisku i jako główny cel wskazuje stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Podjęte w *Programie Rewitalizacji* kierunki działań związane szczególnie z rozwojem infrastruktury sieciowej, poprawą warunków aerosanitarnych (w ramach celu strategicznego III) a także zadania związane z termomodernizacją budynków komunalnych, Ośrodka Kultury czy zabytkowego ratusza wpłyną na poprawę jakości środowiska i pozwolą także wypełnić cele ujęte w wyżej omawianej polityce. Należy więc uznać że oba dokumenty są ze sobą spójne.

Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK 2030) jest dokumentem określającym zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2030.

Do celów KPZK 2030 zaliczono:

- „podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności”,
- „poprawę spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów”,
- „poprawę dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej”,
- „kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski”,

- „zwiększenie odporności przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa”,
- „przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego”.

W Programie Rewitalizacji przewidziano m.in. kierunek działania związany z rozwojem infrastruktury sieciowej czy poprawą stanu aerosanitarne (w ramach celu strategicznego III) oraz konkretne przedsięwzięcia podstawowe takie jak: termomodernizacja zabytkowego Ratusza, Ośrodka Kultury, budynków komunalnych które przyczyni się między innymi do utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, co oznacza że są zbieżne z celami koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) określa warunki stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą za sobą zmiany klimatyczne. Przewidziano w nim także rozwiązania wykorzystujące pozytywny wpływ, jaki działania te mogą wywierać nie tylko na stan środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Działania adaptacyjne, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz technologie. Niezwykle istotna jest również wiedza i informacja o konsekwencjach zmian klimatycznych, a także zmiany zachowań społecznych. W dokumencie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. Wykazały one, że największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak deszcze nawalne, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp. Zjawiska te będą występowały prawdopodobnie z coraz większą częstotliwością i natężeniem, obejmując coraz większe obszary kraju.

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Celami szczegółowymi są:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. Przyjętym kierunkiem działań w tym obszarze jest dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu poprzez zapewnienie funkcjonowania w warunkach zarówno nadmiaru, jak i niedoboru wody. Planowane działania poprawią system gospodarki wodnej w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi.
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu. Konieczne są zatem działania dotyczące ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, jak i odnoszące się do produkcji rolniczej i rybackiej.
- Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Wskazane jest prowadzenie właściwego monitoringu, ostrzegania, jak również reagowania, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości aglomeracji miejskich. Niezbędna jest również koordynacja na poziomie krajowym, szczególnie w kontekście zarządzania kryzysowego, ratownictwa i ochrony ludności. Ponadto miejska polityka przestrzenna powinna uwzględniać zmiany klimatu (adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście).
- Poszukiwanie i wdrażanie innowacji (organizacyjnych i technicznych) sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

- Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu (promowanie działań zwiększających wiedzę na temat ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu).

Działania służące ochronie klimatu zostały zapisane w celu strategicznym nr III (Kierunek działania: rozwój infrastruktury sieciowej oraz poprawa stanu aerosanitarne) oraz pośrednio w celu strategicznym nr1 (kierunek działania: promocja postaw obywatelskich). W ramach podstawowych przedsięwzięć miasto zamierza również zrealizować projekt pn.: termomodernizacja zabytkowego Ratusza, Ośrodka Kultury, budynków komunalnych rozbudowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączeniami, które niewątpliwie wpłyną na poprawę efektywności energetycznej budynków i pozwolą w sposób racjonalny korzystać z zasobów środowiska. Ponadto przyczynią się do obniżenia emisji z sektora komunalno bytowego tzw. emisji niskiej.

Można więc uznać że założenia *Strategii* zostaną zrealizowane także za pomocą działań ujętych w *Programie Rewitalizacji*.

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW)

Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mającą na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska. Głównym celem RDW jest osiągnięcie stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich. Zgodnie z przepisami RDW planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Na obszarze Polski wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Jałty, Łaby, Pregoi, Świeżej i Ucher. Teren miasta położony jest w obszarze dorzecza Wisły (dla których opracowano plany gospodarowania wodami)

Ponadto RDW: chroni wszystkie wody – rzeki, jeziora, wody przybrzeżne i wody podziemne; ustanawia system zarządzania zlewniowego, gdyż dla wody nie istnieją granice polityczne; wymaga przygranicznej współpracy sąsiadujących państw - zainteresowanych stron; zapewnia aktywny udział wszystkich zainteresowanych stron w działaniach na rzecz gospodarowania wodą; zapewnia redukcję oraz kontrolę zanieczyszczeń pochodzących ze wszystkich źródeł oraz równoważy wymogi ochrony środowiska z interesami ludzi.

W *Programie Rewitalizacji* uwzględniono kierunek działania związany z rozwojem infrastruktury sieciowej (w ramach celu strategicznego nr III) niewątpliwie przyczyni się do ochrony środowiska wodnego (wód powierzchniowych i podziemnych). Ponadto z ramach zadania: stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom miasta Sejny oraz Rewitalizacja- Centrum Miasta Sejny wykonana zostanie sieć wodno –kanalizacyjna, która niewątpliwie wpłynie na poprawę jakości wód na terenie miasta. Dzięki kontroli dostarczanej wody i oprowadzanych ścieków możliwe będzie właściwe gospodarowanie zasobami wody na terenie miasta.

Zbieżność poszczególnych celów *Programu Rewitalizacji* z celami RDW wykazano w tabeli nr 1.

Tabela 1. Powiązania Programu z innymi dokumentami

CELE DOKUMENTOW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sejny				
Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów.				
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.				
Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.			+	+
Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.			+	+
Kierunki i zasady systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.			+	
Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.			+	+
Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów rządowych służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.				
Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej.				
Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne lub zmianę.				

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.			+/-	
Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.			+/-	+/-
Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.				
Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).				
Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.				
Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.				
Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w na terenie miasta.				
Kierunki rozwoju miasta w zakresie elektroenergetyki, gazyfikacji i zaopatrzenia w ciepło, gospodarki wodno –ściekowej i gospodarki odpadami.				
Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia „Suwalsko- Sejneńskiego” Lokalna Grupa Działania				
Cel szczegółowy 1 Poprawa materialnej i niematerialnej sfery życia w zakresach: kultury, sztuki, edukacji i integracji społecznej do roku 2023		+	+	
Cel szczegółowy 2 Poprawa sfery przedsiębiorczości i ekologii do roku 2023		+/-		
Zintegrowany Program Rozwoju Powiatu Sejneńskiego na lata 2016-2020				
Cel strategiczny 1. Poprawa pozycji konkurencyjnej Powiatu Sejneńskiego w oparciu o atuty jego położenia, dziedzictwa i środowiska.	+	+	+	+/-

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Cel strategiczny 2. Wzrost spójności społecznej dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Powiatu Sejneńskiego.				
Cel strategiczny 3. Sprawne zarządzanie Powiatem dla wzrostu efektywności i skuteczności polityk publicznych oraz wysokiej jakości świadczonych usług i realizowanych zadań publicznych.	+	+	+	+/-
Program Ochrony Środowiska Miasta Sejny na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021				
Cel długoterminowy nr 1: Ochrona powietrza atmosferycznego			+	
Cel długoterminowy nr 2: Racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych i powierzchniowych			+	
Cel długoterminowy nr 3: Ochrona przyrody i krajobrazu				
Cel długoterminowy nr 4: Promocja odnawialnych źródeł energii			+	
Cel długoterminowy nr 5: Ochrona przed hałasem i polem elektromagnetycznym				
Cel długoterminowy nr 6: Ochrona powierzchni ziemi realizowany				
Cel długoterminowy nr 7: Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi				
Cel długoterminowy nr 8: Racjonalna gospodarka odpadami przyjazna środowisku				
Cel długoterminowy nr 9: Edukacja ekologiczna realizowany przez cele krótkoterminowe:			+	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego				
Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności i konkurencyjności województwa.				
Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania bez barier i	+	+	+	+

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
ograniczeń, w tym: restrukturyzacji bazy ekonomicznej województwa, jej dywersyfikacji oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych.				
Kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w ośrodkach o znaczeniu krajowym i regionalnym.	+/-	+/-		+//-
Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego.			+	
Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę zróżnicowane genetycznie krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych				+
Tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwami sąsiadującymi.				
Kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych.				+/-
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020				
Konkurencyjną gospodarkę.			+	
Powiązania krajowe i międzynarodowe.				
Jakość życia.			+	
Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywa do 2024				
Obszar interwencji Poprawa klimatu i jakości powietrza			+	
Obszar interwencji Zagrożenie Hałasem				
Obszar interwencji Pole elektromagnetyczne				
Obszar Interwencji Gospodarowanie wodami				
Obszar interwencji Gospodarka wodno – ściekowa				
Obszar interwencji Zasoby geologiczne				
Obszar interwencji Gleby				
Obszar interwencji Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Obszar interwencji Zasoby przyrodnicze				

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Obszar interwencji Zagrożenie poważnymi awariami				+
Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016				
uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych			+	
aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska			+/-	
zarządzanie środowiskiem				
udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	+/-			
rozwój badań i postęp				
odpowiedzialność za szkody w środowisku				+/-
aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym				
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030				
Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.				
Poprawę spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.				
Poprawę dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.				
Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.	+/-		+	
Zwiększenie odporności przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.			+	
Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego.	+/-	+/-		
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030				

CELE DOKUMENTOW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. Przyjętym kierunkiem działań w tym obszarze jest dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu poprzez zapewnienie funkcjonowania w warunkach zarówno nadmiaru, jak i niedoboru wody. Planowane działania poprawią system gospodarki wodnej w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi.			+	
Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu. Konieczne są zatem działania dotyczące ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, jak i odnoszące się do produkcji rolniczej i rybackiej.			+	
Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.				
Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Wskazane jest prowadzenie właściwego monitoringu, ostrzegania, jak również reagowania, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości aglomeracji miejskich. Niezbędna jest również koordynacja na poziomie krajowym, szczególnie w kontekście zarządzania kryzysowego, ratownictwa i ochrony ludności. Ponadto miejska polityka przestrzenna powinna uwzględniać zmiany klimatu (adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawałnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście).			+	+/-
Poszukiwanie i wdrażanie innowacji (organizacyjnych i technicznych) sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.		+		
Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu (promowanie działań zwiększających wiedzę na temat ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu).	+	+		
Ramowa Dyrektywa Wodna				
Zapobieganie dalszemu pogorszeniu oraz ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych oraz w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych.			+	

CELE DOKUMENTOW STRATEGICZNYCH	CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SEJNY			
	CEL 1. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	CEL 2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	CEL3. Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	CEL 4. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji
Promocja zrównoważonego korzystania z wód oparta na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych.			+/-	
Dążenie do zwiększenia ochrony i poprawy stanu środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych.			+	
Zapewnienie stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.			+	
Zmniejszenie skutków powodzi i susz.			+/-	
Zapewnienie odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, która jest niezbędna dla zrównoważonego i sprawiedliwego korzystania z wód.			+	
Znaczna redukcja zanieczyszczeń wód podziemnych.			+	
Ochrona wód terytorialnych i morskich.			+	
Ochrona i zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska morskiego.			+/-	

Źródło: opracowanie własne.

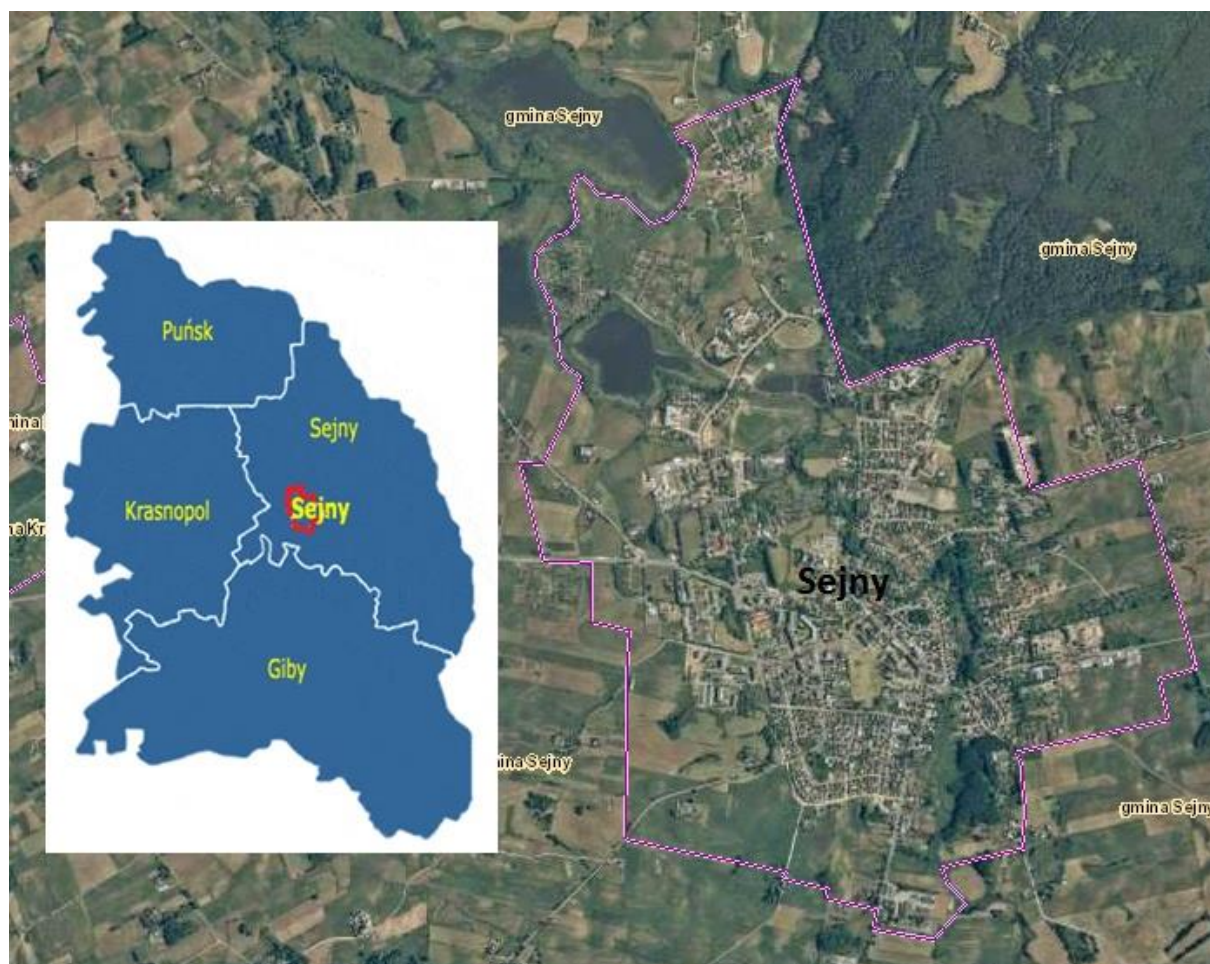

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

5.1. POŁOŻENIE I KLIMAT MIASTA SEJNY

Miasto Sejny położone jest w Polsce północno-wschodniej, w województwie podlaskim, w powiecie sejneńskim, którego jest stolicą. Miasto graniczy z gminą wiejską Sejny.

Rycina 1. Położenie miasta Sejny

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/222.html>; <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Według podziału Polski na regiony klimatyczne Sejny położone są w mazurskim regionie klimatycznym, w strefie pośredniej między wpływami kontynentalnymi i wpływami Morza Bałtyckiego. Jest to jedna z najchłodniejszych dzielnic klimatycznych Polski.

Średnia temperatura roczna wynosi 6,1°C, średnia amplituda temperatur wynosi 22,6°C. Wiosna rozpoczyna się późno, dopiero w trzeciej dekadzie kwietnia. Charakteryzuje się gwałtownym wzrostem temperatury w okresie marzec – maj. Lato trwa krótko ok. 60 dni. Temperatura maksymalna najcieplejszego miesiąca wynosi 22,6°C, minimalna 12,1°C. Zima jest najdłuższą porą roku trwa od 110 do 120 dni. Wszystkie zimowe miesiące charakteryzują się średnimi miesięcznymi temperaturami poniżej 0°C. Najchłodniejszym miesiącem jest luty.

W ciągu roku obserwuje się 64 dni mroźne oraz 34 dni bardzo mroźne. Dni z przymrozkami występują średnio 136 razy w ciągu roku. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 103 dni.

Wilgotność względna powietrza kształtuje się średnio na poziomie 80%. Średnioroczne zachmurzenie wynosi 7,2 stopnia pokrycia nieba i jest wyższe niż średnia dla Polski – 6,4 stopnia.

Opady średnioroczne nie przekraczają 649 mm. Najniższe notowane opady obserwuje się w lutym, a najwyższe w sierpniu⁵.

5.2. KRAJOBRAZ, RZEŻBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski według J. Kondrackiego, miasto Sejny położone jest w obrębie mezoregionu Niż Wschodnioeuropejski, prowincji Niżu Wschodniobałtycko-Białoruskiego, podprowincji Pojezierza Wschodniobałtyckie, makroregionu Pojezierze Litewskie, mezoregionu Pojezierze Wschodniosuwalskie⁶.

Pod względem geologicznym obszar miasta Sejny usytuowany jest w obrębie Wyniesienia Mazursko-Suwalskiego położonego w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Podłoże krystaliczne prekambriu zbudowane jest z różnego rodzaju granitoidów, norytów, pegmatytów, gnejsów i występuje na głębokości ok. 550 m p.p.t. Na fundamencie prekambryjskim występuje seria skał mezozoicznych. Cechą charakterystyczną jest całkowity brak osadów paleozoicznych. Profil skał mezozoicznych jest natomiast stosunkowo dobrze wykształcony (trias dolny, jura środkowa i górna, kreda środkowa i górna) mimo silnie zredukowanej miąższości.

Na utworach mezozoicznych zalegają utwory kenozoiczne (trzeciorzędu i czwartorzędu) przy czym ich miąższość sięga około 200 m. Trzeciorzędowe osady paleoceńskie wykształcone są w postaci lekkich gez, które na omawianym obszarze występują w granicach ok. 125-200 m p.p.t. Miąższość czwartorzędowego kompleksu piaszczysto-gliniasto mułkowego osiąga wartość około 125 m.

Najstarszymi utworami są gliny zwałowe pylaste bądź piaszczyste związane ze stadiem północno-mazowieckim zlodowacenia środkowopolskiego. Gliny przykryte są serią wodnolodowcową związaną z fazą leszczyńską zlodowacenia północnopodlaskiego. Miąższość wodno-lodowcowej serii piaszczysto-żwirowej waha się w granicach 15-27 m.

Utwory zalegające ponad wspomnianą serią fluwioglacjalną występują bezpośrednio od powierzchni terenu lub pod niewielkim przykryciem osadów holocenijskich. Genetycznie związane są one z fazą pomorską zlodowacenia północnopodlaskiego. Reprezentują je utwory lodowcowe, wodnolodowcowe oraz osady zastoinowe.

Utwory morenowe zajmują największe powierzchnie przy czym najrozleglejsze obejmują część północną, zachodnią i wschodnią. Wykształcone są w postaci glin zwałowych, piaszczystych (z otoczkami i kamieniami) glin pylastych oraz piasków gliniastych. Gliny najczęściej posiadają konsystencję twardeplastyczną, barwę żółtobrazowo-brunatną lub szarą. Zawierają niekiedy znaczną ilość otoczek lub kamieni pochodzenia skandynawskiego. Występują na ogół bezpośrednio od powierzchni terenu bądź też pod niewielką pokrywą piasków gliniastych. Miejscami pokryte są warstwami piasków i lokalnie żwirów pochodzenia wodnolodowcowego lub lodowcowego oraz osadami akumulacji aluwialno-bagiennej. Miąższość glin waha się od 0,5 m do ponad 4,5 m.

Piaski lodowcowe występują lokalnie w formie niewielkich płatów pokrywających gliny zwałowe. Reprezentowane są przez różnoziarniste piaski z otoczkami o miąższości od 1 do ponad 4,5 m. Piaski i żwiry wodnolodowcowe zajmują dość znaczną powierzchnię utworów morenowych. Występują w układzie południkowym i rozprzestrzeniają się po wschodniej i zachodniej stronie dolnego odcinka rzeki Marychy oraz jej podstawowej odnogi. Utwory fluwioglacjalne wykształcone są w postaci piasków drobno i grubo ziarnistych oraz pospółtek.

Plejstocenijsko-holocenijskie utwory deluwialne występują lokalnie w rejonie niewielkich zagłębień powytopiskowych oraz płytkich dolinek denudacyjnych. Wykształcone są w postaci piasków gliniastych, piaszczystych oraz miąższości nie przekraczającej 1,5 m. Utwory holocenijskie reprezentowane są przez osady aluwialno-bagienne i bagienne występujące w dnach dolin, obniżenia

⁵Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Sejny na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021. Załącznik do Uchwały Nr IV/17/15 Rady Miasta Sejny z dnia 21 grudnia 2015 r.

⁶ Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2011.

pojeziernego oraz obniżeń i zagłębień powypotopiskowych. Miąższość tych utworów jest znaczna, przekracza 4,5 m. Są to głównie grunty organiczne, mułki, piaski pylaste, lokalnie osady zaglinione⁷.

5.3. GLEBY

Skałą macierzystą w obrębie miasta Sejny stanowią utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego wykształcone w postaci glin, piasków, lokalnie pyłów oraz w dolinach i zagłębieniach piasków rzecznych, namułów i torfów. Stąd też pod względem składu mechanicznego gleby analizowanego obszaru zaliczane są do glin, glin piaszczystych lub piasków gliniastych, rzadziej słabogliniastych na glinie oraz piasków słabogliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem luźnym i piasków luźnych całkowitych.

Na terenach wysoczyznowych dominują gleby bielcowe, brunatne i czarne ziemie wytworzone z glin i piasków gliniastych podścielonych pyłem, gliną lub iłem. Są to głównie gleby IVa i IVb klasy bonitacyjnej gruntów ornych, lokalnie IIIb klasy zaliczane do kompleksu żytnio-ziemniaczanego, dobrego i bardzo dobrego. Charakteryzują się wysoką zawartością składników pokarmowych i dobrymi warunkami wodno-powietrznymi. W obrębie tych terenów występują także gleby gliniaste o okresowym, nadmiernym uwilgotnieniu.

Gleby w typie czarnych ziem wytworzone są z różnych skał macierzystych (piasków gliniastych, glin lekkich i pyłów całkowitych), zasobnych w węglan wapnia pod wpływem wysokiego poziomu wody gruntowej.

Tereny w obrębie miasta posiadają korzystne warunki do produkcji rolnej – upraw polowych, warzyw i owoców. Są to gleby, które ustawowo podlegają szczególnej ochronie.

Na terenach dolin rzecznych, dolinek denudacyjnych i zagłębień dominują czarne ziemie wytworzone z glin, pyłów lub piasków gliniastych podścielonych piaskami luźnymi, oraz gleby madowe wytworzone z utworów pyłowych, gliniastych i ilastych podścielonych piaskami luźnymi. Natomiast w części południowej miasta przeważają gleby mułowe, mułowo-torfowe, murszowo-torfowe i torfowe.

Gleby ww. terenów zaliczane są głównie do IV i V klasy użytków zielonych słabych – 3z i użytków zielonych średnich – 2z koncentrujących się w środkowej części doliny rzeki Leśnej. Użytki zielone występujące w obrębie miasta tworzą trwałe kompleksy, wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu.

Przekształcenia gleb na terenie miasta miały miejsce głównie na:

- terenach zainwestowania miejskiego (zabudowa, przebieg podziemnej infrastruktury technicznej);
- terenach regulacji koryta rzeki Leśnej i innych mniejszych cieków wodnych;
- terenach lokalnej eksploatacji surowców mineralnych i późniejszej ich rekultywacji, gdzie właściwie warstwa glebowa uległa całkowitemu zniszczeniu, zwraca się także uwagę, że gleby położone w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o wzmożonym ruchu samochodowym mogą ulegać zanieczyszczeniu ciężkimi metalami.

Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń gleby na terenie miasta Sejny są:

- wprowadzane do gleby nie oczyszczone ścieki komunalne, w szczególności z nieszczelnych szamb,
- chemizacja rolnictwa /nawozy sztuczne, pestycydy,
- emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- urbanizacja i osadnictwo,

---

⁷Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Sejny..., op. cit.

- zlokalizowane na terenie miasta stacje paliw, itp.,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- degradacja gleb, erozja, zakwaszenie⁸.

5.4. ZASOBY NATURALNE

Na terenie miasta Sejny nie występują udokumentowane złoża kopalin, nie prowadzi się także wydobycia kruszyw naturalnych⁹.

5.5. WODY

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrogeologicznym miasto Sejny znajduje się w dorzeczu rzeki Marychy (zlewnia Niemna).

Marycha jest lewostronnym dopływem Czarnej Hańczy o długości 80,8 km (w tym 17,6 km poza granicami Polski). Marycha odbiera ścieki komunalne i przemysłowe z Sejn. Źródła rzeki znajdują się w okolicy polsko-litewskiej granicy państwowej na północ od wsi Wołyńce. Rzeka Marycha (dawniej zwana Sejną) początkowo płynie w kierunku południowym pod nazwą Czarna, mijając po drodze jezioro Sejny. Na odcinku od Smolan do Murowanego Mostu płynie dwoma ramionami, a następnie po połączeniu skręca w kierunku południowo-wschodnim do jeziora Sejny. Od jeziora Sejny, pod nazwą Marycha płynie w kierunku południowym do jeziora Pomorze. Od jeziora Pomorze niesie wody początkowo na wschód, a następnie meandrując zakreśla w kierunku południowym dwa łuki wzdłuż granicy państwa i uchodzi do Czarnej Hańczy na terenie Białorusi. Główne dopływy Marychy, to Rubieżanka i Kunisjanka oraz dopływy z większych jezior (np.: Boksze, Szejpizki, Płaskie, Białe, Gieret, Zelwa, Wiłkokuk, Puńsk)¹⁰.

Poza rzeką Marychą wszystkie pozostałe ciekі posiadają charakter kanałów i rowów melioracyjnych.

W granicach miasta położone jest także Jezioro Sejny. Zajmuje ono powierzchnię 64,3 ha, długość 2 150 m i szerokość 500 m. Maksymalna głębokość 3,8 m a średnia 1,8 m. Długość linii brzegowej wynosi 6 050 m¹¹.

W obrębie miasta położona jest jedna jednolita część wód powierzchniowych – JCWP „Marycha od Marychny do dopływu z jez. Zelwa” (kod:RW80002564872). Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego nie wskazuje na zagrożenie. Wśród celów środowiskowych wyznaczono:

- utrzymanie dobrego stanu ekologicznego;
- utrzymanie dobrego stanu chemicznego¹².

Rycina 2. Sieć hydrograficzna miasta Sejny

⁸Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Sejny..., op. cit.

⁹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Serwis MIDAS

(<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>) [Data wejścia: 11.07.2017 r.].

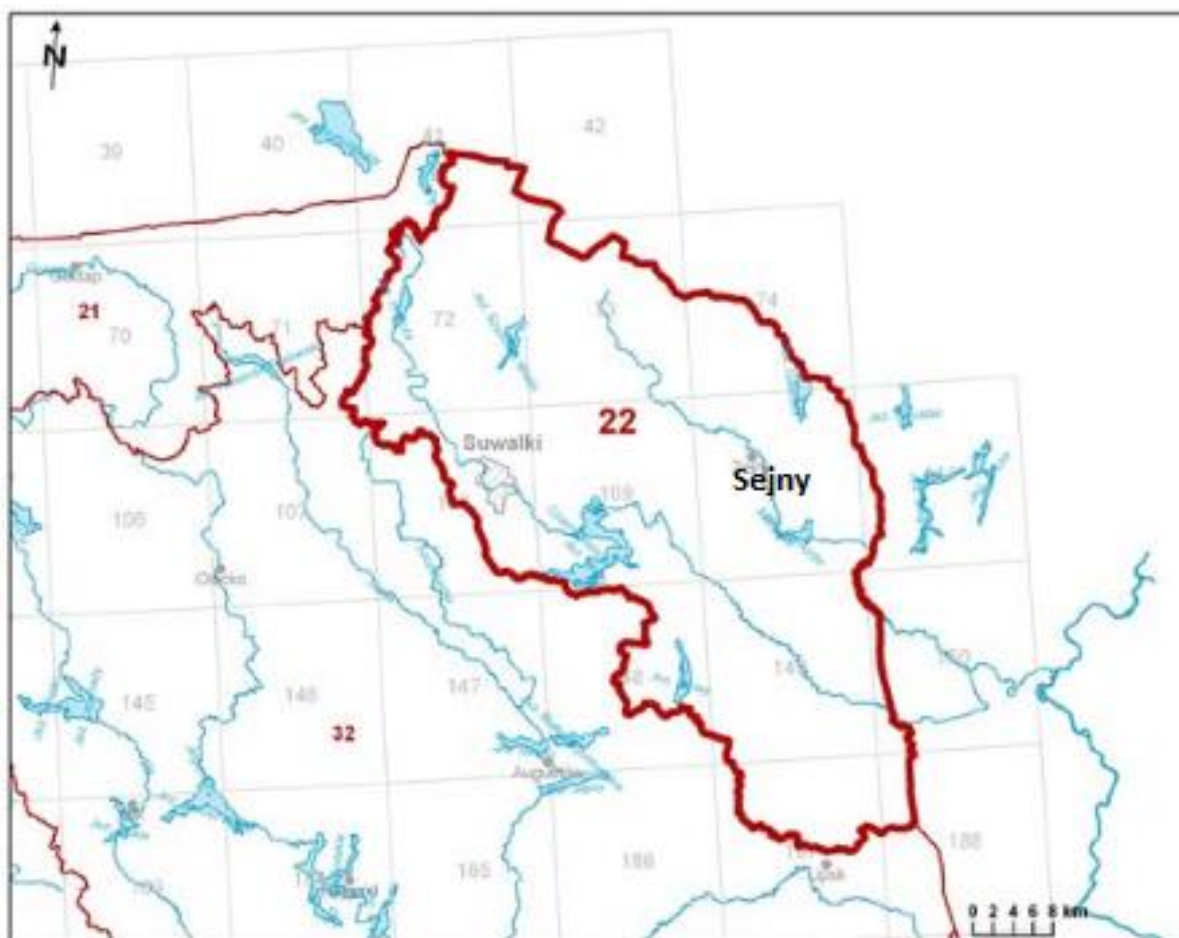
¹⁰ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu sejneńskiego w 2015 r. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Delegatura w Suwałkach. Suwałki. 2016.

¹¹Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Sejny..., op. cit.

¹² Na podstawie analizy danych Bazy aPWŚK. KZGW. 2017.

Rycina 3. Lokalizacja JCWPd22

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4498-karta-informacyjna-jcwpd-nr-22/file.html>

Piętra wodonośne w obrębie JCWPd charakteryzują się następującymi cechami:

- poziom przypowierzchniowy:

- stratygrafia: czwartorzęd (holocen, plejstocen);
- litologia: piaski, żwiry;
- charakterystyka wodonośna: porowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: swobodne;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 0 do 30 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 2,3 do 39 m;

- poziom międzymorenowy górny:

- stratygrafia: czwartorzęd (plejstocen);
- litologia: piaski, żwiry;
- charakterystyka wodonośna: porowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: swobodne, napięte;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 0,8 do 63 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 0,5 do 52,8 m;

- poziom międzymorenowy dolny:

- stratygrafia: czwartorzęd (plejstocen);
- litologia: piaski, żwiry;
- charakterystyka wodonośna: porowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: napięte;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 49 do 104 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 5 do 85 m;

- poziom spągowy:

- stratygrafia: czwartorzęd (plejstocen);
- litologia: piaski, żwiry;
- charakterystyka wodonośna: porowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: napięte;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 40 do 90 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 3,7 do 59 m;
- typy chemiczne wód podziemnych: naturalne – wodorowęglanowo-wapniowe i wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe;

- piętro kredowe:

- stratygrafia: kreda górna;
- litologia: margle, kreda piszcząca;
- charakterystyka wodonośna: porowo-szczelinowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: napięte;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 260 do 378 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 34 do 68 m;
- typy chemiczne wód podziemnych: naturalne – wodorowęglanowo-sodowe;

- piętro jurajskie:

- stratygrafia: jura górna;
- litologia: wapienie, margle;
- charakterystyka wodonośna: szczelinowy;
- charakterystyka zwierciadła wody: napięte;
- głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu: od 398 do 482 m;
- miąższość warstwy wodonośnej: od 23 do 82 m;
- typy chemiczne wód podziemnych: naturalne – wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowe¹⁴.

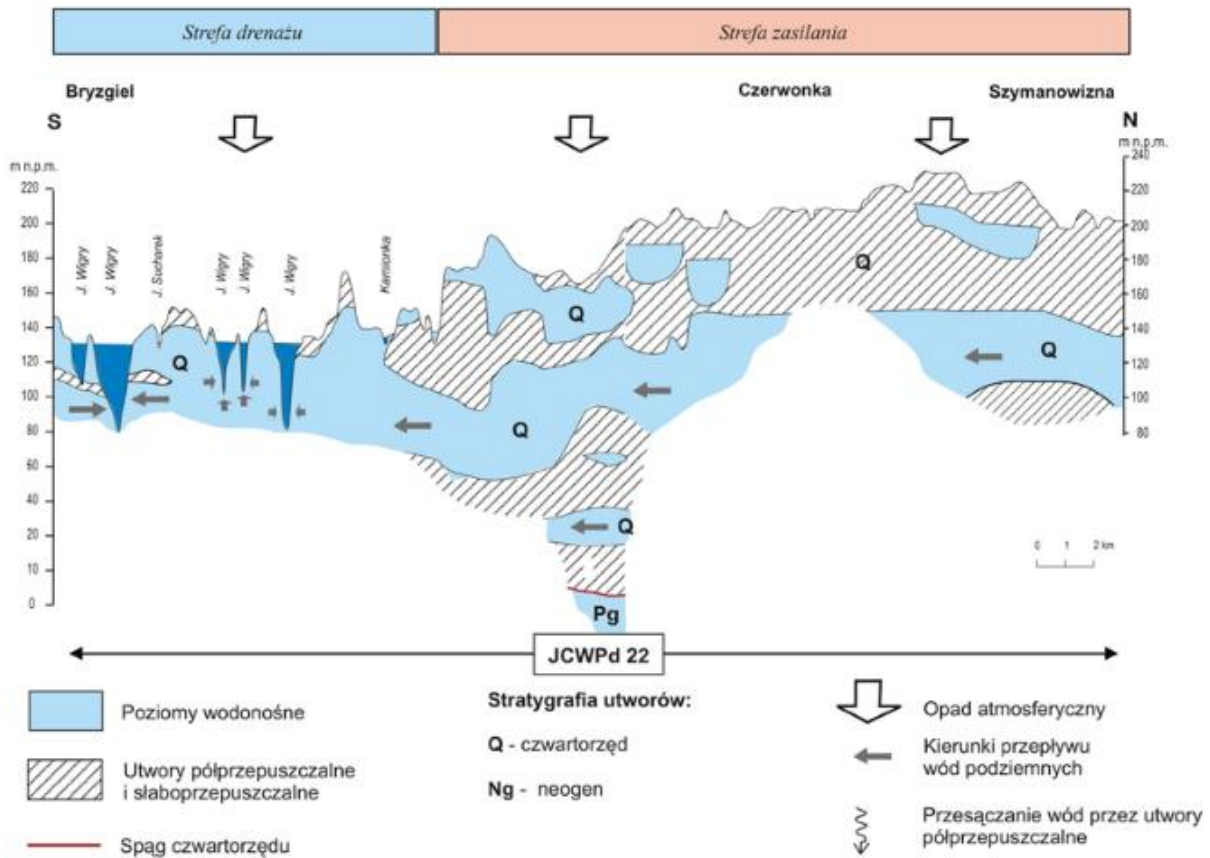
W północnej i centralnej części JCWPd 22 przepływ wód podziemnych następuje przeważnie z północnego-zachodu na południowy-wschód, w kierunku doliny rzeki Szeszupy oraz jej dopływów.

---

¹⁴<https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4498-karta-informacyjna-jcwpd-nr-22/file.html>

Rycina 4. Schemat przepływu wód podziemnych w obrębie JCWPd 22

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4498-karta-informacyjna-jcwpd-nr-22/file.htm>

Na południe od zlewni Szeszupy uwidacznia się drenujący wpływ na wody podziemne piętra czwartorzędowej rzeki Szelmientki wraz z jej dopływami. Szelmientka rozpoczyna swój bieg wypływając z jeziora Szelmient Wielki, dalej przepływa w kierunku północnym przez jeziora Szelmient Mały oraz Łgłiel i wpływa do Szeszupy. W rejonie Puńska, Widugier, Sejn, Rudawki i Rygola wody podziemne poziomów czwartorzędowych drenuje dolina rzeki Marychy wraz z dopływami oraz w mniejszym stopniu rzeka Pietranka, wpadająca do Czarnej Hańczy. Kierunek przepływu wód podziemnych w głównym użytkowym poziomie wodonośnym jest tutaj generalnie zgodny z kierunkiem odpływu wód powierzchniowych.

Zachodnia część JCWPd 22 jest odwadniana przez dwie rzeki: płynącą z północy na południe Czarną Hańczy, która swój bieg rozpoczyna w pobliżu Góry Rowelskiej i dalej przepływa m.in. przez jezioro Hańczy oraz Szeszupy płynącej z południowego-zachodu na północny-wschód. Czarna Hańczy posiada liczne dopływy drenujące wody podziemne, w tym m.in. Marychę.

Wody podziemne płytkich poziomów wodonośnych pozostają w związku z wodami cieków powierzchniowych. Wody głębszych poziomów wodonośnych piętra czwartorzędowego należą do regionalnego systemu przepływu, a ich drenaż przez rzeki jest ograniczony m.in. do stref depresji i obniżek w kompleksie utworów czwartorzędowych¹⁵.

¹⁵ Ibidem.

Jakość wód

Według WIOŚ w Białymstoku wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową.

Według GUS w 2016 r. długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła na terenie Sejn 14 km, przy 774 połączeniach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzystało 99% mieszkańców miasta.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2016 r. wynosiła w mieście 11,4 km, przy 486 przyłączeniach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystało około 76% ludności miasta.

Na terenie miasta funkcjonuje komunalna oczyszczalnia ścieków, eksploatowana przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Sejnach Sp. z o.o. Ścieki w miejskiej oczyszczalni w Sejnach oczyszczane są w sposób mechaniczno-biologiczny z podwyższonym usuwaniem biogenów. Głównym urządzeniem oczyszczalni jest reaktor biologiczny, o działaniu cyklicznym, pozwalającym na usuwanie ze ścieków związków organicznych azotu i fosforu. Średnia przepustowość oczyszczalni wynosi 2 000 m³/d, a maksymalna – 2 650 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Marycha. Osad nadmierny z oczyszczalni odwadniany jest mechanicznie przy pomocy prasy hydraulicznej. Z oczyszczalni ścieków korzysta 4 910 osób z terenu miasta Sejny¹⁶.

Na terenie miasta, na obszarze nieskanalizowanym, nieczystości ciekłe gromadzone są w 225 zbiornikach bezodpływowych, z których ścieki dowożone są do punktu zlewnego, zlokalizowanego przy miejskiej oczyszczalni ścieków. Na terenie miasta funkcjonują również 22 przydomowe oczyszczalnie ścieków¹⁷.

W latach 2010-2015 JCWP „Marycha od Marychny do dopływu z jez. Zelwa” objęta była badaniami monitoringowymi. Próby pobierano w profilu wodowskaz Zelwa.

Ocena jakości wód w ww. JCWP wykazała:

- Ocena stanu ekologicznego – na podstawie wskaźnika biologicznego (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL) wykazano dobry stan wód (II klasa); spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń określonych dla stanu dobrego, w związku z czym stan ekologiczny JCWP zakwalifikowano do stanu dobrego (II klasa); ocenę stanu ekologicznego odziedziczono na lata 2013-2014; w 2015 r. zgodnie z wytycznymi GIOŚ uwzględniono w ocenie badania ichtiofauny z 2012 r. – stan umiarkowany (III klasa), co zadecydowało, że stan ekologiczny JCWP został zakwalifikowany do stanu umiarkowanego (III klasa);
- Ocena stanu chemicznego – na podstawie wskaźników chemicznych, w tym substancji priorytetowych dla polityki wodnej, stan chemiczny sklasyfikowano jako stan dobry; ocenę odziedziczono na lata 2013-2015;
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP nie jest wrażliwa na eutrofizację komunalną;
- Ocena stanu JCWP – na podstawie oceny potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wykazała, że stan wód w JCWP jest zły¹⁸.

¹⁶Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit.

¹⁷GUS. Bank Danych Lokalnych.2015.

¹⁸Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit.

Stan JCWPd22 określono jako dobry, zarówno pod względem ilościowym, jak również chemicznym. Nie stwierdzono zagrożenia ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Za cele środowiskowe wyznaczono: utrzymanie dobrego stanu chemicznego i utrzymanie dobrego stanu ilościowego¹⁹.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, w sieci otworów obejmujących wszystkie JCWPd na obszarze kraju. Ostatnie badania na terenie powiatu sejneńskiego przeprowadzono w 2010 i 2012 r., w trzech punktach pomiarowych²⁰.

Tabela 2. Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu sejneńskiego

Nr	Miejscowość/gmina	Głębokość stropu [m]	Użytkowanie terenu	Klasa wód w 2010 r.	Klasa wód w 2012 r.
1742	Stare Boksze/Puńsk	5,2	grunty orne	III	III
1749	Wigrańce/Sejny	13,8	lasy	V	II
2270	Poluńce/Puńsk	27,28	łąki i pastwiska	-	III

Klasyfikacja wód:

stan dobry
stan zły

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit. za PIG-PIB.

5.6. ROŚLINY, ZWIERZĘTA, LASY I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Według mapy roślinności potencjalnej Matuszkiewicza (2008) szatę roślinną miasta Sejny w dużej mierze stanowią:

- grąd subkontynentalny, odmiana subborealna, seria żyzna (*Tilio-Carpinetum*),
- niżowy łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*),
- kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe (*Pino-Quercetum*)²¹.

W obrębie miasta, występują zbiorowiska łąkowo-pastwiskowe, roślinność ogrodów przydomowych, agrocenozy oraz zieleń urządzona.

Według GUS tereny zieleni zorganizowanej (zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczna i cmentarze) zajmują w Sejnach łącznie około 11 ha.

Tabela 3. Tereny zieleni w mieście Sejny

Lp.	Rodzaj terenu zieleni	Obiekty [szt.]	Powierzchnia [ha]
1.	Zieleńce	3	0,70
2.	Zieleń uliczna	-	2,10
3.	Tereny zieleni osiedlowej	-	3,73
4.	Cmentarze	3	4,50
Razem			11,03

¹⁹<https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4498-karta-informacyjna-jcwpd-nr-22/file.htm>

²⁰Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit.

²¹ Matuszkiewicz J.M., Potential natural vegetation of Poland (Potencjalna roślinność naturalna Polski) IGIPZ PAN, Warszawa, 2008.

Źródło: GUS. Bank Danych Lokalnych. 2015.

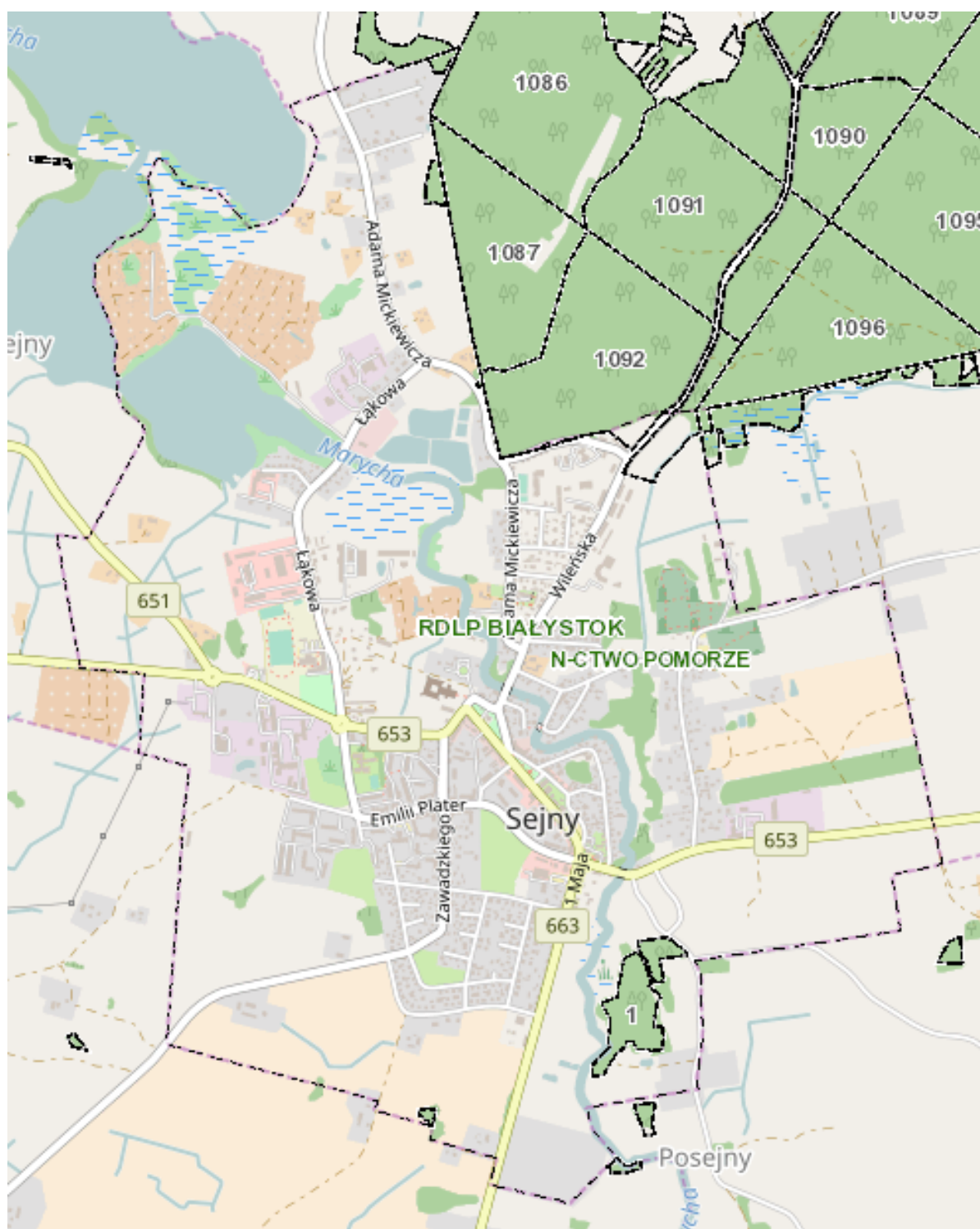
Jednym z elementów szaty roślinnej obszaru miasta są również lasy. Według danych GUS powierzchnia lasów w 2016 r. wynosiła w Sejnach 5 ha. Lasy stanowiły własność prywatną. Lesistość miasta sięga jedynie 1,1%²².

Na terenie miasta brak jest dużych, zwartych kompleksów leśnych. Jedynie w północno-wschodniej części miasta występują większe połacie lasu.

---

²² GUS. Bank Danych Lokalnych. 2016.

Rycina 5. Położenie lasów na terenie miasta Sejny

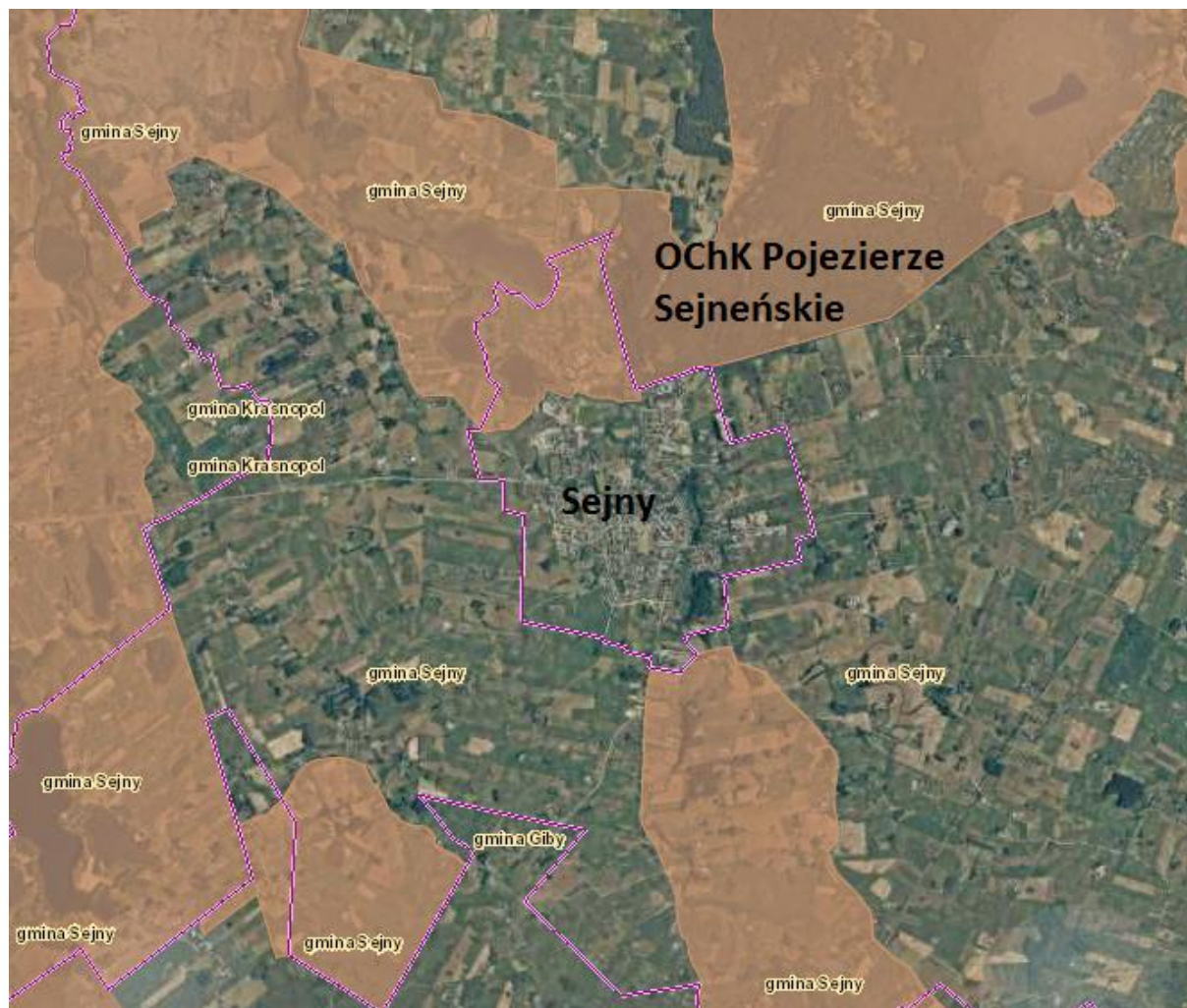

Źródło: Bank Danych o Lasach. <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

5.7. OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA 2000 I POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Na terenie Sejń zlokalizowano występowanie 96,74 ha obszarów objętych ochroną prawną w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134), w formie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie”.

Rycina 6. Lokalizacja miasta Sejny na tle OChK Pojezierze Sejneńskie

Źródło: Geoserwis GDOŚ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

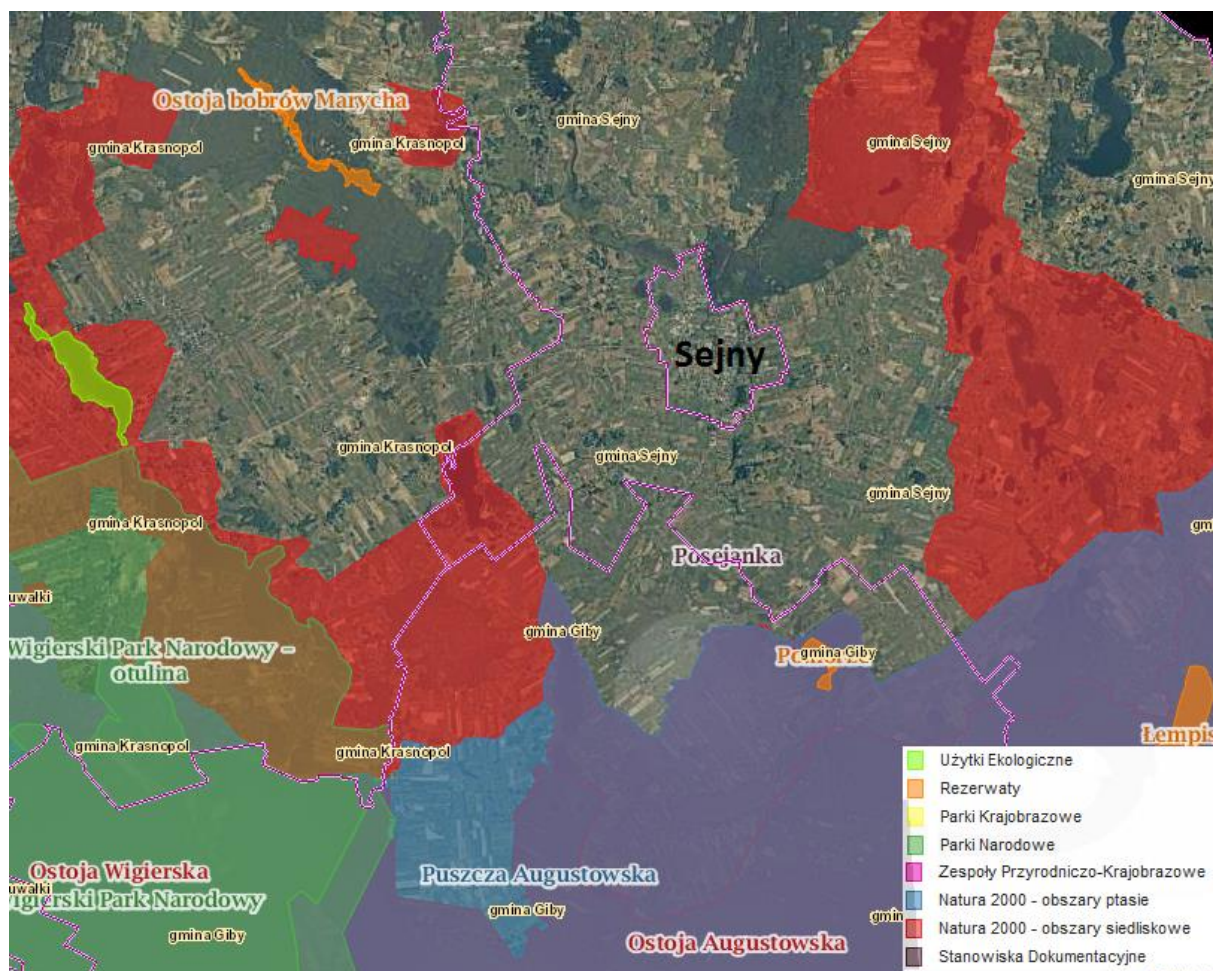
Fragment OChK Pojezierze Sejneńskie położony jest w północnej części miasta. Graniczy również z miastem w południowej części. Łączna powierzchnia obszaru stanowi 35981,11 ha. Obszar powołano na mocy Uchwały Nr XII/94/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2122). Obszar ustanowiono w celu czynnej ochrony ekosystemów, polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Sejneńskiego, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzgórzami morenowymi²³.

Poza tym na terenie miasta Sejny, ani też w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie stwierdzono występowania obszarów objętych ochroną przyrody.

²³ Rejestr form ochrony przyrody RDOŚ w Białymstoku. <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody> (wg stanu na 01.07.2017 r.),

Rycina 7. Lokalizacja najbliższych obszarów chronionych

Źródło: Geoserwis GDOŚ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Sieć powiązań przyrodniczych stanowi system obszarów chronionych w myśl przepisów krajowych, uzupełniony i w pewnym zakresie pokrywający się z obszarami objętymi ochroną w ramach sieci Natura 2000. Obszary chronione uzupełniają tereny „zielone”, w tym kompleksy leśne, sieć hydrograficzna i korytarze migracji zwierząt. Utrzymanie i rozwój powiązań przyrodniczych, ich spójność i ciągłość jest istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej.

Powyższe obszary stanowią elementy sieci ekologicznej. Obszary węzłowe i główne korytarze ekologiczne obejmują obszary oraz powiązania między największymi kompleksami leśnymi i dolinami głównych rzek regionu.

Na terenie miasta funkcjonują również zakłady, z których emitowane są zanieczyszczenia powstające w procesach technologicznych. Wśród nich dominują zakłady rzemieślnicze – warsztaty samochodowe z lakierniami, stolarnie, zakłady produkcji architektury ogrodowej oraz zakłady przemysłu spożywczego, w których znajdują się wędzarnie, emitujące niewielkie ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

Wykonywana corocznie ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego wykazała w 2015 r. przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszzonego PM 2,5 w Strefie Podlaskiej (do której należy miasto) – z uwagi na kryterium ochrony zdrowia. Obszarami przekroczeń są Suwałki oraz Łomża.

W ocenie poziomów dopuszczalnych w Strefie Podlaskiej stwierdzono przekroczenia norm pyłu zawieszzonego PM 2,5. Poziomy stężenia pozostałych badanych wskaźników na terenie Strefy Podlaskiej nie przekraczały poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń pod względem wymaganych celów (ochrona zdrowia, ochrona roślin).

Ocena zachowania poziomu celu długoterminowego ozonu wykazała przekroczenia pod względem ochrony zdrowia i ochrony roślin.

W ramach klasyfikacji stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w Strefie Podlaskiej nadano symbol klasy A. Nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych dwutlenku siarki i tlenków azotu.

W Strefie Podlaskiej otrzymano wynikową klasę C dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskaną w ocenie rocznej, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, ze względu na benzo(a)piren i pył zawieszony PM 2,5. Pod względem pozostałych zanieczyszczeń Strefa Podlaska otrzymała klasę A²⁴.

5.9. HAŁAS

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją. Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

Według WIOŚ w Białymstoku ostatnie pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Sejny miały miejsce w 2009 r. Wyniki pomiarów wykazały przekroczenia w porze dnia o 3,8 dB, a w porze nocy o 3,4 dB.

Tabela 4. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Sejny

Lokalizacja punktu pomiarowego	Średni poziom równoważny		Przekroczenia dopuszczalnej wartości	
	dla pory dziennej [dB]	dla pory nocnej [dB]	dla pory dziennej [dB]	dla pory nocnej [dB]
Sejny, ul. Konarskiego 17, 19	63,8	53,4	3,8	3,4

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu sejneńskiego w 2015 r. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Delegatura w Suwałkach. Suwałki. 2016.

Hałas przemysłowy na terenie miasta jest niewielki, nie generuje przekroczeń dopuszczalnych norm²⁵.

²⁴Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit.

²⁵ Ibidem.

5.10 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Wśród potencjalnych nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska, wymienia się przede wszystkim: pożary lasów, susze, powodzie, gradobicia, silne wiatry, a także awarie urządzeń infrastruktury technicznej, katastrofy komunikacyjne drogowe, głównie związane z transportem materiałów niebezpiecznych.

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Wśród tego typu zagrożeń wymienić można zarówno klęski o charakterze naturalnym: powodzie, huragany, trzęsienia ziemi, jak również katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi, zwane poważnymi awariami (np. uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, pożary). Zdarzenia związane z poważnymi awariami cechuje niepowtarzalność, losowość, wieloprzyczynowość i różnorodność bezpośrednich skutków. Ich skutkiem jest zagrożenie zdrowia i życia ludzi, degradacja środowiska i poważne straty gospodarcze. W związku z tym, że katastrofom nie można całkowicie zapobiec, istotne znaczenie ma przewidywanie ich skutków, opracowanie wcześniej właściwych planów ratowniczych, procedur postępowania, zapewnienie sił i środków, przygotowanie systemów powiadamiania.

Zagrożenie pożarami

Zagrożenie pożarami wzrasta wraz z wielkością kompleksy leśnych. W przypadku powstania pożaru tereny leśne potęgują zagrożenie rozprzestrzeniania się ognia. Zagrożenie pożarami wywołują także szlaki komunikacyjne i siedliska ludzkie. Poważne zagrożenie stwarzają także sami mieszkańcy, np. poprzez nielegalne wypalanie traw.

Z uwagi na niewielki udział lasów w zagospodarowaniu terenu miasta, ryzyko wystąpienia rozległych pożarów lasów jest niewielkie. Istnieje jednak na pozostałych obszarach.

Zagrożenie powodzią i suszą

Rodzaj czynnika wywołującego zagrożenie ze strony gwałtownych zjawisk atmosferycznych, w dużej mierze zależy od pory roku. Gwałtowne i obfite opady deszczu oraz gradu stanowią zagrożenie szczególnie w porze letniej. Opady deszczu mogą wówczas powodować wezbrania cieków wodnych, a w wyniku tego podtopienia i powodzie. Natomiast gwałtowne opady gradu niosą za sobą przede wszystkim zniszczenia upraw polowych. W okresie zimowym zagrożenie stwarzają gwałtowne opady śniegu, co może spowodować głównie utrudnienia komunikacyjne, a także zniszczenia roślin uprawnych i lasów.

Na terenie miasta Sejny nie stwierdzono prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi. Istnieje jedynie ryzyko wystąpienia lokalnych podtopień²⁶.

Obszar miasta Sejny w 100% powierzchni zagrożony jest trzema typami suszy²⁷.

Zagrożenie wywołane gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi

Poza opadami atmosferycznymi zagrożenie stwarzają również towarzyszące im wiatry i burze. Silne wiatry mogą stać się przyczyną znacznych zniszczeń drzewostanów na terenach leśnych. Ponadto na skutek wystąpienia gwałtownych burz i wiatrów może dojść do uszkodzenia linii energetycznych, napowietrzanych linii telekomunikacyjnych, uszkodzeń budynków oraz utrudnień w ruchu komunikacyjnym wywołanych m.in. możliwością zalegania na drogach połamanych konarów drzew, a w skrajnych wypadkach także całych drzew wyrwanych przez wiatr.

²⁶ Na podstawie ISOK <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

²⁷Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły. RZGW Warszawa. Warszawa, 2016.

Zagrożenie skażeniem promieniotwórczym

Zagrożenia skażeniem promieniotwórczym należy się doszukiwać w obszarze znacznie wybiegającym poza teren miasta. Skażenie promieniotwórcze może być wywołane w wyniku awarii reaktorów jądrowych siłowni elektrowni atomowych, zlokalizowanych poza granicami kraju lub reaktorów jądrowych jednostek pływających po morzach północnych. W promieniu 250 km od granic Polski funkcjonują elektrownie jądrowe o łącznej mocy około 14,6 tys. MW, a w tym 20 bloków w 9 elektrowniach. Szczególne zagrożenie będzie miało miejsce w sytuacjach kiedy kierunki wiatrów w górnych warstwach atmosfery będą przebiegały od rejonu awarii urządzenia jądrowego na teren miasta.

Awarie radiologiczne

Zgodnie z danymi Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej zagrożenie materiałami radioaktywnymi o największym zasięgu może nastąpić na skutek awarii reaktora w miejscowości Świerk (gmina Otwock, powiat otwocki). Reaktor znajduje się w Instytucie Energii Atomowej i jest jedynym eksploatowanym obiektem jądrowym w Polsce. Reaktor „Maria”, o mocy projektowej 30 MW, jest aktualnie eksploatowany na mocy nominalnej 21 MW. Reaktor „Ewa”, o projektowej mocy 10 MW, został wyłączony i jest obecnie używany do przechowywania wypalonego paliwa jądrowego. Zagrożenie skażeniem promieniotwórczym na terenie miasta wywołują także legalne i nielegalne przewozy materiałów rozszczepialnych głównymi szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez Sejny.

Awarie urządzeń i instalacji

Instalacje gazowe, energetyczne, ciepłownicze, wodociągowe i kanalizacyjne mogą ulec uszkodzeniu w wyniku różnych czynników. Awaryjne uszkodzenia tych urządzeń mogą utrudnić funkcjonowanie gospodarstw domowych, zakłócić, a nawet przerwać działalność zakładów pracy oraz utrudniać komunikację i prowadzenie działań ratowniczych.

Awaryjne uszkodzenia mogą ulec instalacje przemysłowe w najbliższych zakładach przemysłowych. W celu zapobieżenia tego typu zdarzeniom w zakładach produkcyjnych realizowane są inwestycje ograniczające możliwość wystąpienia poważnej awarii. Rozmiar zagrożenia uzależniony jest od rozmiaru awarii i aktualnych warunków atmosferycznych. Stały monitoring skażenia radiologicznego prowadzi Państwowa Agencja Atomistyki będąca członkiem Międzynarodowego Systemu Informacji Nukleonowej w tym także wczesnego ostrzegania.

WIOŚ w Białymstoku Delegatura w Suwałkach prowadzi rejestr i kontrole obiektów mogących spowodować poważne awarie w środowisku. Na terenie miasta znajduje się jeden zakład figurujący w „Rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii”, tj. Spółdzielnia Mleczarska „Mlekpól” w Grajewie Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Sejnach. Zakład stosuje w procesie technologicznym, w instalacji chłodniczej, substancję niebezpieczną – amoniak w ilości 1400 kg.

Wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska znajdują się stacje paliw, funkcjonujące w systemie otwartym lub na potrzeby własne zakładu. Eksploatacja stacji paliw może spowodować zagrożenie dla środowiska w przypadku rozszczelnienia się zbiornika lub instalacji paliwowej oraz podczas rozładunków paliw z cystern samochodowych do zbiorników magazynowych²⁸.

---

²⁸Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora..., op. cit.

5.11. WYJŚCIOWY STAN ŚRODOWISKA

W ramach podsumowania analizy istniejącego stanu środowiska oraz zobrazowania stanu wyjściowego, posłużono się metodą przyjętą przez M. Kistowskiego (2002 r.), polegającą na określeniu wartości wskaźników stanu środowiska w trzech grupach:

- zasoby/walory,
- presje antropogeniczne,
- jakość środowiska²⁹.

Tabela 5. Stan wyjściowy – wskaźniki stanu środowiska

Wskaźnik		Jednostka	Wartość wskaźnika (2015 r.)
Zasoby/walory	Powierzchnia lasów	ha	5,0
	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	96,74
	Powierzchnia terenów zieleni	ha	11,3
Antropopresja	Ścieki odprowadzone ogółem w ciągu roku	dam ³	187,0 dam ³
	Odpady komunalne zmieszane zebrane ogółem	t	846,17
	Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	189,0
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej ogółem	dam ³	364,0
	Korzystający z sieci wodociągowej	%	98,8
	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	75,9
	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	-	0,81
	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	225
Jakość środowiska	Stan JCWP rzecznych	-	zły
	Stan JCWPd	-	dobry
	Stan jakości powietrza	-	klasa C, uzyskana w ocenie rocznej, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, ze względu na benzo(a)piren i pył zawieszony PM 2,5 (obszarem przekroczeń były Suwałki i Łomża); pod względem pozostałych zanieczyszczeń klasa A;
	Stan klimatu akustycznego	-	stwierdzono przekroczenia norm hałasu komunikacyjnego o 3,8 dB w porze dnia oraz o 3,4 dBw porze nocy;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i WIOŚ w Białymstoku.

²⁹Kistowski M., 2002, Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze, Człowiek i Środowisko, T.26, nr 3-4.

6. CHARAKTERYSTYKA POTENCJALNYCH ZMIANISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027 w swoim założeniu ma sprzyjać realizacji polityki regionu w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej, w taki sposób, aby nie naruszyć równowagi przyrodniczej oraz jednocześnie sprzyjać przetwarzaniu jej zasobów. Wymaga to traktowania zasobów środowiska jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. Ta podstawowa zasada gwarantuje, że przyjęte w *Programie Rewitalizacji*, cele oraz kierunki działań sprzyjają zachowaniu środowiska regionu w odpowiednim stanie, a brak realizacji założeń dokumentu utrwałić będzie jego niekorzystne zmiany.

Największy potencjalny wpływ na środowisko miałyby zaniechanie realizacji interwencji w kierunkach ściśle związanych z jakością środowiska, określonych w ramach celu strategicznego *III modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej (Kierunki działań: poprawa warunków mieszkaniowych w zasobach komunalnych, rozwój infrastruktury sieciowej, poprawa stanu aerasanitarneho)*. Z uwagi na fakt, że w projekcie *Programu Rewitalizacji* silny nacisk położono na wzrost jakości życia na terenie miasta, należy zaznaczyć, że odstąpienie od realizacji dokumentu, może spowodować stopniowe obniżanie się jakości życia ludzi, stanowiących jeden z elementów środowiska. Należy również zaznaczyć, że ważnym czynnikiem warunkującym wysoką jakość życia jest środowisko przyrodnicze zachowane w dobrym stanie.

W odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego brak realizacji *Programu Rewitalizacji*, szczególnie w zakresie rozwoju sieci ciepłowniczej, może doprowadzić do stopniowego wzrastania emisji niskiej zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunalnych, w tym gazów cieplarnianych i pyłów. Zaniechanie modernizacji budynków komunalnych oraz utrzymanie przestarzałych technologii, niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń. Środowisko przyrodnicze pozostaje, co prawda w konflikcie z realizacją dużych inwestycji infrastrukturalnych, jednak biorąc pod uwagę możliwość działań minimalizujących, czy nawet kompensacyjnych, inwestycje związane z rozwojem infrastruktury sieciowej mogą przynieść w końcowym efekcie pozytywne oddziaływanie na środowisko, w stosunku do aktualnego stanu.

Odstąpienie od realizacji zamierzeń *Programu Rewitalizacji* byłoby prawdopodobnie niekorzystne także dla zachowania bioróżnorodności i stanu środowiska na obszarach chronionych. W wyniku braku realizacji działań w dziedzinach, o których wspomniano powyżej, mogłoby dojść do degradacji ekosystemów przyrodniczo cennych, a jednocześnie do zaburzenia równowagi ekologicznej i zakłócenia przepływu energii i materii w ekosystemie.

Ponadto brak realizacji dokumentu, jakim jest *Program Rewitalizacji*, określonych celów, kierunków zadań i przedsięwzięć podstawowych miasta, mógłby doprowadzić do realizacji działań w sposób nieuporządkowany. Zakładając, że wszelkie działania przebiegałyby zgodnie z wymogami i przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska, można przypuszczać, że odstąpienie od kompleksowej realizacji pozostałoby bez znaczącego wpływu na środowisko.

Natomiast przy założeniu, że w związku z brakiem realizacji *Programu Rewitalizacji*, na terenie miasta nie miałyby miejsca żadne inwestycje, należałoby spodziewać się pogorszenia stanu środowiska.

7. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Należy zaznaczyć że celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa przede wszystkim jakości życia mieszkańców miasta w wielu różnych jego wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiska. Podejmowane będą działania w kierunku uzupełnienia infrastruktury społecznej o nowy zasób oraz modernizacja już istniejącego. Stworzenie właściwych warunków infrastrukturalnych do mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych działań społecznych wraz z równoczesnym wsparciem tzw. działań miękkich będzie wzmacniać spójność społeczną i pozwoli na wsparcie szerokiego spektrum osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tym samym celem będzie służyć wykorzystanie istniejącej już infrastruktury społecznej, sportowej, rekreacyjnej.

W związku z powyższym nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji celów, kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych.

W zapisach *Programu Rewitalizacji środowisko*, potraktowane jest jako potencjał rozwojowy miasta, co stanowi gwarancję dbałości o utrzymanie jego w dobrym stanie a tam, gdzie to możliwe dążenie do poprawy tego stanu. W związku z tym można zakładać, że ewentualne znaczące oddziaływanie na środowisko będzie ograniczane, bądź eliminowane, począwszy od wyboru najkorzystniejszego wariantu lokalizacyjnego czy technologicznego poszczególnych inwestycji, po działania minimalizujące negatywne oddziaływane, jeśli zajdzie taka konieczność.

Obecność obszarów o wysokich walorach przyrodniczych w bezpośrednim sąsiedztwie jak i na jego terenie miasta, jest z jednej strony, barierą dla rozwoju dużych inwestycji. Skomplikowana procedura oceny oddziaływania i problemy z wyborem odpowiedniej, ze względów przyrodniczych, lokalizacji, osłabia konkurencyjność miasta. Z drugiej zaś strony unikatowa przyroda stanowi wielki potencjał do rozwoju wybranych form gospodarki (obiektów małej infrastruktury służącej rozwojowi turystyki), ale jak dotychczas nie przynosi adekwatnych korzyści. Środowisko przyrodnicze na obszarze miasta ma stać się „motorem” do dalszego rozwoju - zielonych gałęzi gospodarki.

Szczegółowy opis stanu środowiska na terenie miasta Sejny dokonano w rozdziale 5 niniejszej *Prognozy*.

8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, wśród najistotniejszych problemów należy wymienić, możliwość: realizacja zadań w sąsiedztwie form ochrony przyrody (pomników przyrody, bliskim sąsiedztwie obszarów natura 2000, rezerwatu przyrody), niską świadomość ekologiczną mieszkańców, występowania w granicach miasta terenów zdegradowanych (pokolejowych), zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, możliwość zanieczyszczenia wód.

W związku z projektowanym dokumentem należy również wziąć pod uwagę położenie miasta na obszarach cennych przyrodniczo – Obszary Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Sejneńskiego”. Miasto położone jest także w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, PLH 200007 Pojezierze Sejneńskie oraz PLH 200005 Ostoja Augustowska.

W przypadku obszarów Natura 2000 do najważniejszych zagrożeń należy: sukcesja, międzygatunkowe interakcje wśród roślin, wędkarstwo, żeglarstwo, osuszanie, melioracje, stosowanie Środków chemicznych w rolnictwie, hodowla zwierząt, nawożenie, wycinka lasów. W przypadku OChK najważniejsze zagrożenia, związane są z: likwidowaniem i niszczeniem zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; wydobywaniem na cele gospodarcze skał, wykonywaniem prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; lokalizowaniem obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegowej rzek, jezior i innych zbiorników wodnych (z wyjątkiem obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej). W przypadku rezerwatu przyrody do najważniejszych zagrożeń należy: nadmierny ruch turystyczny oraz obniżenie poziomu wód gruntowych.

Poza problemami bezpośrednio wynikającymi ze specyfiki miasta, przy sporządzaniu prognozy do *Programu Rewitalizacji*, uwzględniono również problemy globalne, odnoszące się do jakości powietrza, czy też zmian klimatu.

Na szczególną uwagę zasługują inwestycje związane z rozbudową sieci przesyłowych – ciepłowniczych oraz termomodernizacją. Ich realizacja wpłynie pozytywnie na lokalne warunki aerosanitarne ograniczając przede wszystkim emisję niską z sektora komunalno – bytowego. Każda z zaplanowanych inwestycji prowadzone będzie na podstawie indywidualnego projektu budowlanego z zastosowaniem technologii BAT. Ponadto będzie poprzedzona szczegółową oceną oddziaływania na środowisko.

Szczególną uwagę należy również zwrócić na zadania związane zremontami budynków, poprawą ich bilansów energetycznych np. poprzez termomodernizację. Budynki, stanowią bowiem miejsca gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków i nietoperzy. Dla kilku z nich jest to podstawowe miejsce lęgów. Prowadzone na szeroką skalę remonty, docieplenia i różnego typu modernizacje budynków powodują ograniczenie liczby miejsc lęgowych i stanowią jedną z głównych przyczyn zaniku ich populacji. Rozwiązaniem w tej sytuacji stanowią skrzynki dla ptaków i nietoperzy (mogą być pod lub nadtynkowe). Muszą być one powieszane na odpowiedniej wysokości, różnicowej w zależności od gatunku, dla którego są przeznaczone. Dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi, skrzynki lęgowe należy wieszać w ten sposób, by pod nimi nie znajdowały się chodnik lub trawnik, ale np. zadaszone wejście do klatki schodowej. Ze względu na różną konstrukcję budynków w każdym przypadku konieczna jest konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa nad prowadzonymi pracami. Jego zadaniem jest wskazanie najbardziej odpowiednich miejsc dla zamontowania skrzynek oraz ich liczby. W niektórych przypadkach można zastosować inne rozwiązania polegające na pozostawieniu

niezabezpieczonych istniejących otworów wentylacyjnych, odpowiednio zabezpieczonych istniejących wnęk, pozostawiania wlotów do szczelin dylatacyjnych. Rozwiązania takie należy jednak każdorazowo uzgadniać ze specjalistą o ich przyjęcie nie powinno skutkować zmniejszeniem liczby dogodnych schronień w porównaniu z rozwiązaniami standardowymi.

Przy realizacji inwestycji wskazanych w *Programie Rewitalizacji* zostanie zapewniona należyta ochrona zabytkom w myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2014 poz. 1446 ze zm.) oraz zgodnie z Miejskim programem opieki nad zabytkami. Z uwagi na to, że w *Programie Rewitalizacji* przewidziane są inwestycje związane z renowacją i termomodernizacją zabytkowego Ratusza, czy odbudową Sukiennic Sejneńskich każdorazowo musi być ona prowadzona zgodnie z zaleceniami i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W zakresie ochrony krajobrazu proponowane działania i inwestycje będą prowadzone zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015, poz. 774), która obliuguje lokalny samorząd do określonych działań oraz uwzględnienia przy opracowaniu dokumentów planistycznych wyników audytów krajobrazowych oraz granic krajobrazu priorytetowego.

Przedstawione wyżej działania służące ochronie środowiska na obszarach cennych przyrodniczo, zostaną wzięte pod uwagę w związku z inwestycjami miasta, będą dopasowane do rodzaju zagrożenia oraz możliwości finansowych.

Ponadto podjęte zadania i działania wpłyną pozytywnie na realizację założeń ujętych w dokumentach wyższego szczebla w tym szczególnie na realizację założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej, a także w związku z adaptacją do zmian klimatu.

9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA

W przypadku ustaleń Programu Rewitalizacji nie uzasadnione byłoby zalecenie odstąpienia od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań. Rezygnacja z wdrażania tego dokumentu jako kompleksu celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć podstawowych, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem mniej korzystnym niż potencjalne znaczące oddziaływania.

Podstawowym celem sporządzenia niniejszej prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Programu* na środowisko oraz życie i zdrowie mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie celów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie jedynie ogólnej ich oceny. W przypadku przedsięwzięć podstawowych dokonano bardziej szczegółowej oceny ich oddziaływania na środowisko.

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nakłada obowiązek sporządzenia takiego dokumentu.

W związku z tym szczegółowa analiza wpływu poszczególnych podstawowych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko, w momencie przystąpienia do ich realizacji. W ramach procedury OOS przeanalizowane zostaną rozwiązania alternatywne dla poszczególnych inwestycji podstawowych, a także ewentualne działania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko.

Oceny oddziaływania ustaleń *Programu Rewitalizacji* dokonano za pomocą matrycy. Pod uwagę wzięto wpływ celów i kierunków działań zawartych w opracowaniu na poszczególne komponenty środowiska oraz konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, zgodnie z art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.), a w tym:

- obszary chronione w tym Natura 2000,
- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane.

Przewidywane oddziaływanie na środowisko poszczególnych kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć podstawowych oceniono, według odpowiedniej wagi:

(+)	– oddziaływanie pozytywne, podejmowane w ramach nich działania ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć nie ma potencjalnie negatywnego oddziaływania na środowisko;
(-)	– oddziaływanie negatywne, podejmowane w ramach nich działania nie są ukierunkowane na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć może istotnie potencjalnie negatywnie oddziaływać na pewne komponenty środowiska;
(0)	– oddziaływanie neutralne, w przypadku działań infrastrukturalnych w zależności od podjętych konkretnych inwestycji i rozwiązań technicznych, mogą potencjalnie zmienić się w pozytywne albo negatywne, jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Tabela 6. Matryca wpływów ustaleń Program Rewitalizacji na poszczególne elementy ochrony środowiska

Wyszczególnienie	Komponenty środowiska przyrodniczego													
	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel główny: Aktywni mieszkańcy i przyjazna przestrzeń														
Cel strategiczny I. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców														
Wspieranie rodzin wieloprobremowych – skuteczny system opieki nad rodziną	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin – promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Aktywna polityka senioralna – integracja społeczna osób starszych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Promocja postaw obywatelskich – budowanie kapitału społecznego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie procesów wychodzenia z ubóstwa	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel strategiczny II. aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluceniem społecznym														
Aktywizacja osób bezrobotnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Tworzenie nowych miejsc pracy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Rozwój przedsiębiorczości	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel strategiczny III. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej														
Poprawa warunków mieszkaniowych w zasobie komunalnym	0	0	+	0	0	+	+	+	0	0	+	+	0	+
Rozwój infrastruktury sieciowej	0	0	+	0	0	+	+	+	0	0	+	+	0	+
Poprawa stanu aerasanitarnego	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	+	+	0	0
Modernizacja infrastruktury społecznej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
Cel strategiczny IV. Zwiększenie atrakcyjności miasta poprzez stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji														
Modernizacja głównych przestrzeni publicznych i utworzenie nowych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
Poprawa poziomu bezpieczeństwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wykorzystanie zabytkowego zasobu dziedzictwa materialno – kulturowego na potrzeby funkcji kulturalnych i turystycznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. Ocena charakteru proponowanych kierunków działań Programu Rewitalizacji

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
Cel główny: Aktywni mieszkańcy i przyjazna przestrzeń	
Cel strategiczny I. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	
Wspieranie rodzin wieloproblemowych – skuteczny system opieki nad rodziną	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na ludzi i dobra materialne. W spieranie rodzin wieloproblemowych szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ono na zapobieganie zjawiskom kryzysowym i przywróci właściwą funkcję rodziny. Dzięki czemu możliwa będzie poprawa bytu materialnego mieszkańców dotkniętych tym zjawiskiem. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na ludzi i dobra materialne. Aktywizacja osób niepełnosprawnych przyczyni się do zmniejszenia ich wykluczenia z lokalnej społeczności. Pozwoli to w konsekwencji na poprawę ich bytu a tym samym i dóbr materialnych. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na ludzi i dobra materialne. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ono na zapobieganie zjawiskom kryzysowym i przywróci właściwą funkcję rodziny. Dzięki czemu możliwa będzie poprawa bytu materialnego mieszkańców nim dotkniętych. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin - promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na ludzi i dobra materialne. Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ono na zapobieganie zjawiskom kryzysowym i przywróci właściwą funkcję rodziny. Dzięki czemu możliwa będzie poprawa bytu materialnego mieszkańców nim dotkniętych. Ponadto wpłynie to także na ograniczenie ich wykluczenia z lokalnego społeczeństwa. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Aktywna polityka senioralna – integracja społeczna osób starszych	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe na ludzi i dobra materialne. Aktywizacja seniorów z terenu miasta szczególnie pozytywnie wpłynie na mieszkańców miasta. Pozwoli ograniczyć ich wykluczenie społeczne a co za tym idzie włączy ich aktywnie w lokalną politykę i życie. Ponadto ich aktywizacja może dotyczyć także edukacji ekologicznej i ochrony lokalnego środowiska naturalnego co pozwoli na podtrzymanie właściwych postaw obywatelskich w tym zakresie. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Promocja postaw obywatelskich – budowa kapitału społecznego	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na wszystkie komponenty środowiska. Kształtowanie właściwych postaw obywatelskich szczególnie w zakresie edukacji ekologicznej i ochronie środowiska w mieście przyniesie mu szereg korzyści np. w zakresie właściwego postępowania z odpadami, konieczności ich segregacji, oszczędności wody i energii,

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>wykorzystania odnawialnych źródeł energii, właściwego korzystania z otaczającej bioróżnorodności. Realizacja tego działania pozwoli ukształtować właściwe postawy w zakresie ochrony środowiska odczuwalne w kolejnych latach. Ponadto możliwa będzie szybsza i większa realizacja szeregu projektów dotyczących ochrony środowiska w społeczeństwie świadomym i przychylnym tego typu działaniom.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko</p>
Wsparcie procesów wychodzenia z ubóstwa	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo na ludzi i dobra materialne. Wspieranie procesów wychodzenia z ubóstwa szczególnie pozytywnie wpłynie na mieszkańców miasta. Pozwoli ona na zwiększenie ich szans na poprawę bytu materialnego ograniczy ich wykluczenie społeczne.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Cel strategiczny II. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Aktywizacja osób bezrobotnych	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Aktywizacja osób bezrobotnych szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ona na poprawę bytu materialnego mieszkańców i stopy ich życia a co za tym idzie ograniczy społeczne wykluczenie.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Tworzenie nowych miejsc pracy	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Tworzenie nowych miejsc pracy szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ona na poprawę bytu materialnego mieszkańców i stopy ich życia a co za tym idzie ograniczy społeczne wykluczenie. Możliwe będzie także powstanie tzw. „zielonych miejsc pracy” np. audytor energetyczny, instalator oze, zbieracz ziół itp. dostosowanych do charakteru i możliwości miasta i jego otoczenia.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Rozwój przedsiębiorczości	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Rozwój przedsiębiorczości szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ona na poprawę bytu materialnego mieszkańców i stopy ich życia a co za tym idzie ograniczy społeczne wykluczenie. Ponadto możliwy będzie rozwój lokalnego rynku pracy wykorzystujący lokalny potencjał i jego możliwości.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Rozwój ekonomii społecznej szczególnie pozytywnie wpłynie na lokalnych mieszkańców. Pozwoli ona na poprawę bytu materialnego mieszkańców i stopy ich życia a co za tym idzie ograniczy społeczne wykluczenie. Ponadto możliwy będzie rozwój lokalnego rynku pracy wykorzystujący lokalny potencjał i jego możliwości.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Cel strategiczny III. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	
Poprawa warunków mieszkaniowych w zasobie komunalnym	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Poprawa warunków w lokalach komunalnych niewątpliwie wpłynie pozytywnie na komfort życia jego mieszkańców. Pozwoli także w sposób zrównoważony korzystać z zasobów środowiska takich jak woda czy energia. Co w dalszej kolejności może generować oszczędności i przyczynić się do wzrostu stopy życia mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne. Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić. Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Rozwój infrastruktury sieciowej	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Rozwój infrastruktury sieciowej związanej z rozbudową wodociągów, kanalizacji, kanalizacji deszczowej czy sieci ciepłowniczej szczególnie pozytywnie wpłynie na zasoby naturalne lokalnego środowiska ograniczy nadmierne zużycie wody i energii w środowisku.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową wodociągu, kanalizacji czy sieci ciepłej). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na połączenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Poprawa stanu aerosanitarnego	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zasoby naturalne. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Poprawa warunków aerosanitarnych wpłynie korzystnie na lokalnych mieszkańców a także przebywających na terenie miasta turystów. Utrzymanie właściwych poziomów substancji w środowisku jest jednym z priorytetów ochrony środowiska ujętych w lokalnym programie ochrony środowiska jak i programach wyższego szczebla -powiatowym czy wojewódzkim.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową np. sieci ciepłej). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zaszyfalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
Modernizacja infrastruktury społecznej	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zabytków i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Modernizacja infrastruktury społecznej wpłynie korzystnie na przestrzeń publiczną pozwoli na łatwiejszy dostęp do usług społecznych, pozwoli zintegrować lokalnych mieszkańców, ograniczy ich wykluczenie społeczne oraz pozwoli nawiązać relacje około ludzkie i zwiększy zaangażowanie lokalnej społeczności.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową np. sieci ciepłej). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zaszyfalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Cel strategiczny IV. Zwiększenie atrakcyjności miasta poprzez stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji	
Modernizacja głównych przestrzeni publicznych i tworzenie nowych	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zabytki i dóbr materialnych. Modernizacja przestrzeni publicznej szczególnie pozytywnie wpłynie na mieszkańców miasta, ale także i na przebywających w nim turystów. Pozwoli to w sposób znaczący na poprawę atrakcyjności miasta a co za tym idzie może wpłynąć na podniesienie stopy życia jego mieszkańców. Pozwoli to także na większe zaangażowanie mieszkańców w życie miasta i lokalną kulturę.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zaszyfalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Poprawa poziomu bezpieczeństwa	- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku wszystkich komponentów środowiska. Poprawa bezpieczeństwa jest jedną z kluczowych kwestii na terenie miasta

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	oddziałującą szczególnie na jego mieszkańców a także na turystów. Kwestie bezpieczeństwa odnosić się mogą także do kwestii środowiska naturalnego i zapewnienia właściwej ich ochrony. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Wykorzystanie zabytkowego zasobu dziedzictwa materialnego – kluczowego na potrzeby rozwoju funkcji kulturalnych i turystycznych	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi, zabytków i dób materialnych. Właściwe wykorzystanie zabytkowego dziedzictwa materialnego wpłynie szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców oraz rozwój turystyki w regionie. Będzie możliwe zachowanie zarówno tradycji kulturalnych jak architektonicznych regionu co wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego a co za tym idzie podniesie się stopa życia mieszkańców miasta.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne. Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8. Matryca wpływów przedsięwzięć podstawowych Program Rewitalizacji na poszczególne elementy ochrony środowiska

Wyszczególnienie	Komponenty środowiska przyrodniczego													
	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Renowacja wraz z termomodernizacją zabytkowego Ratusza	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0	+	+
Remont i wyposażenie Ośrodka Kultury w Sejnach	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+	+	0	0	+
Stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom w centrum miasta Sejny	0	0	+	0	0	+	+	+	0	+	+	+	0	+
Strefa rekreacji przy ulicy Parkowej oraz ulicy Jerzego Grodzieńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Termomodernizacja budynków komunalnych w Sejnach	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	+	0	+
Odbudowa Sukiennic Sejneńskich	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
Rewitalizacja - Centrum Miasta Sejny	0	0	+	0	0	+	+	+	0	0	+	+	0	+
Utworzenie CIS – zintegrowana pomoc dla bezrobotnych z terenu miasta Sejny	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Organizacja spotkań i szkoleń dla osób uzależnionych z terenu miasta Sejny	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Renowacja Pałacu Biskupiego w Sejnach	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
Rewitalizacja podwojek i przestrzeni międzyblokowych na terenie centrum	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Rewitalizacja kulturalna Śródmieścia poprzez imprezy plenerowe	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Integracja i aktywne działania szansą na zmianę	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Pokolorujmy Sejny	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
„Mała przestrzeń – duża aktywność, rewitalizacja placu przy Powiatowym Urzędzie Pracy w Sejnach”	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Co dzień naprzód	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Wykonanie sieci ciepłej wraz z przyłączeniami do budynków	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	+

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 9. Ocena charakteru proponowanych przedsięwzięć podstawowych Programu Rewitalizacji

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
Renowacja wraz z termomodernizacją zabytkowego Ratusza	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, powietrza atmosferycznego, krajobrazu, zabytków i dóbr materialnych. Zadanie będzie polegało na przeprowadzeniu prac remontowo – budowlanych, konserwatorskich i ocieplenia elewacji. Możliwa będzie jego adaptacja i połączenie funkcji użytkowej, reprezentacyjnej oraz rekreacyjnej. Przyczyni się to do poprawy jakości i atrakcyjności przestrzeni miejskiej. Wpłynie na zabezpieczenie i zachowanie zabytku w dobrej kondycji co przyciągnie większą liczbę turystów a to z kolei wpłynie korzystnie na poprawę stopy życiowej lokalnych mieszkańców. Ponadto termomodernizacja pozwoli na zwiększenie możliwości efektywności energetycznej w budynku i ograniczy emisje do powietrza w wyniku procesów grzewczych.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Remont i wyposażenie Ośrodka Kultury w Sejnach	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, powietrza atmosferycznego, klimatu, krajobrazu i dóbr materialnych. W ramach planowanej inwestycji realizowane będą następujące działania: wymiana stolarki drzwiowej, wymiana dachu, docieplenie elewacji, konserwacja ścian, kominów oraz podłóg, modernizacja i wyposażenie sceny oraz pomieszczeń warsztatowych a także zagospodarowanie terenu wokół ośrodka. Poprawa infrastruktury kulturowej i wzbogacenie jej wyposażenia wpłynie na zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych regionu, co stanowi potencjał do poszerzenia istniejącej oferty kulturowej. Wpłynie to korzystnie zarówno na lokalnych mieszkańców ale także turystów. Pozwoli na podniesienie stopy życiowej mieszkańców a także poprawi dostępność do kultury dla osób niepełnosprawnych co zapobiegnie ich wykluczeniu społecznemu. Ponadto prace związane z renowacją kominów, wymianą stolarki drzwiowej i dociepleniem poprawi możliwości energetyczne w budynku i wpłynie na ograniczenie emisji do powietrza z procesów grzewczych.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
Stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom w centrum miasta Sejny	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, wód powierzchniowych, wód podziemnych, powietrza atmosferycznego, krajobrazu, klimatu, zasobów naturalnych i dóbr materialnych. W ramach planowanej inwestycji zostanie zorganizowana przestrzeń interaktywna, wielowarstwowa sprzyjająca mieszkańcom. Stworzone zostaną miejsca spotkań, odpoczynku, różnych aktywności które podniosą i nadadzą nową jakość życia mieszkańców. Wpłyną na większą integrację między ludzkich także z osobami niepełnosprawnymi co ograniczy ich wykluczenie społeczne. Ponadto organizacja przestrzeni miejskiej może przyczynić się do zwiększenia ruchu turystycznego a to z kolei poprawi warunki materialne żyjących w mieście mieszkańców. Ponadto w ramach inwestycji planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej oraz oświetlenia ulicznego. Pozwoli to na ograniczenie spływu szkodliwych substancji do wód powierzchniowych i podziemnych a także emisji do powietrza w związku z budową oświetlenia ulicznego o wysokich standardach (np. poprzez zastosowanie energooszczędnych opraw itp.). Montaż oświetlenia ulicznego pozwoli także na zwiększenie bezpieczeństwa zarówno lokalnych mieszkańców jak i turystów.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Strefa rekreacji przy ulicy Parkowej oraz ulicy Jerzego Grodzieńskiego	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. W ramach planowanej inwestycji zaplanowana jest budowa strefy rekreacji oraz wyposażenie jej w plac zabaw, miejsca do uprawiania sportu oraz miejsca na potrzeby organizacji imprez miejskich. Działania te mają wpłynąć na poprawę integracji lokalnej społeczności w tym także osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz turystów. Co poprawi ich byt materialny a także wpłynie na podtrzymanie zasobów kulturowych regionu.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
Termomodernizacja budynków komunalnych w Sejnach	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, powietrza atmosferycznego, zasobów naturalnych i dóbr materialnych. W ramach projektu planowana jest termomodernizacja budynków zlokalizowanych w dużej mierze w centrum miasta poprawa ich warunków technicznych. Wpłynie to na poprawę efektywności energetycznej tych obiektów, ograniczy zużycie surowców na potrzeby grzewcze a co za tym idzie zmniejszy się emisja niska i poprawią się parametry jakości powietrza. Ponadto podniosą się także standardy i komfort życia zamieszkujących w nich mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasignalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Odbudowa Sukiennic Sejneńskich	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zabytków i dóbr materialnych. W ramach projektu planowana jest odbudowa Sejneńskich sukienni i wykorzystanie ich na cele kulturalne i handlowe. Pozwoli to w znacznym stopniu na zachowanie dziedzictwa kulturowego i materialnego miasta. Może wpłynąć na zwiększenie ruchu turystycznego a co za tym idzie na poprawę bytu materialnego lokalnych mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasignalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Rewitalizacja – Centrum Miasta Sejny	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, wód powierzchniowych i wód podziemnych, powietrza atmosferycznego, klimatu, zasobów naturalnych i dóbr materialnych. W ramach projektu planowana jest modernizacja przestrzeni pomiędzy ulicami Plater, Piłsudskiego i Zawadzkiego i wyposażenie w sieć sanitarną, ciepłowniczą, wodno – kanalizacyjną oraz oświetlenie, budowa infrastruktury społecznej, żłóbków, barów mlecznych. Wpłynie to szczególnie korzystnie na ograniczenie spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych jak również ograniczy emisje szkodliwych substancji do atmosfery poprzez</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>wykorzystacie scentralizowanej sieci ciepłowniczej (ograniczy tzw. emisję niską). Budowa infrastruktury społecznej pozwoli na podniesienie standardów i stopy życia mieszkańców, poprawi ich byt materiały i dostęp do usług społecznych.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Utworzenie CIS – zintegrowana pomoc dla bezrobotnych z terenu miasta Sejny</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na ludzi, pozwoli to na ograniczenie wykluczenia społecznego pewnych grup społeczny co za tym idzie podniesie ich komfort i stopę życiową. Dostosowanie kwalifikacji do rynku pracy pozwoli na aktywny udział w gospodarce regionu i przyczyni się do jego rozwoju</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>Organizacja spotkań i szkoleń dla osób uzależnionych z terenu miasta Sejny</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na ludzi, pozwoli to na ograniczenie wykluczenia społecznego pewnych grup społeczny co za tym idzie podniesie ich komfort i stopę życiową.</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>Renowacja Pałacu Biskupiego w Sejnach</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, zabytków i dóbr materialnych. W ramach projektu planowana jest poprawa istniejącej infrastruktury co przyczyni się do stworzenia warunków wstępnych do trwałego rozwoju gospodarczego regionu. Niewątpliwie wpłynie to również na rozwój turystyki w mieście a tym samym przyczyni się do podniesienia stopy życiowej jego mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Rewitalizacja podwórek i przestrzeni międzyblokowych na terenie centrum</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. W ramach projektu planowane jest uatrakcyjnienie podwórek i przestrzeni międzyblokowych poprzez</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>przebudowę nawierzchni, oświetlenia, monitoringu wizyjnego, wykonanie kompozycji zieleni, tworzenie placów zabaw i miejsc rekreacji dla dzieci i dorosłych wzbogacenie przestrzeni w elementy małej architektury oraz systemy informacji wizyjnej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę stopy życia mieszkańców, ograniczy ich wykluczenie społeczne, pozwoli na naprawę bytu i jakości życia. Ponadto wpłynie także na zwiększenie bezpieczeństwa zarówno mieszkańców jak i turystów.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Rewitalizacja kulturalna Śródmieścia poprzez imprezy plenerowe</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. W ramach projektu planuje się cykliczne imprezy i wydarzenia o charakterze kulturalnym. Pozwoli to na zwiększenie integracji lokalnego społeczeństwa a także ograniczy wykluczenie społeczne niektórych grup. Ponadto może wpłynąć na podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta a co za tym idzie większego napływu turystów. Pozwoli to mieszkańcom podnieść jakość i stopę życia.</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>Integracja i aktywne działania szansą na zmianę</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na ludzi, pozwoli to na ograniczenie wykluczenia społecznego pewnych grup społeczny co za tym idzie podniesie ich komfort i stopę życiową. Aktywizacja zawodowa niewadliwie wpłynie na ich usamodzielnienie się i powrót do aktywnego społeczeństwa.</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>Pokolorujmy Sejny</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na dzieci i młodzież z terenu miasta. Realizacja licznych warsztatów pozwoli na wyrównanie szans i ograniczy ich wykluczenie społeczne oraz pozwoli aktywni uczestniczyć w życiu kulturalnym miasta. Ponadto pozwoli na samorealizację i osiągnięcie w przyszłości lepszego bytu.</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>„Mała przestrzeń – duża aktywność, rewitalizacja placu przy Powiatowym Urzędzie Pracy w Sejnach”</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. W ramach projektu planowane jest budowa siłowni plenerowej, placu zabaw, montaż koszt na śmieci, ławek wymiana nowych nawierzchni remont fontanny. Wpłynie to na lepszy komfort</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>zagospodarowania przestrzeni publicznej dla mieszkańców, wpłynie na ich integrację i ograniczy wykluczenie społeczne.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Co dzień naprzód	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowo, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na ludzi, pozwoli to na ograniczenie wykluczenia społecznego pewnych grup społeczny co za tym idzie podniesie ich komfort i stopę życiową. Dostosowanie kwalifikacji do rynku pracy pozwoli na aktywny udział w gospodarce regionu i przyczyni się do jego rozwoju. Ponadto ułatwi pewnym grupom społecznym powrót do aktywnego lokalnego społeczeństwa.</p> <p>- neutralnie, długoterminowo, pośrednio na pozostałe komponenty</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Wykonanie sieci ciepłej wraz z przyłączeniami do budynków	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, powietrza atmosferycznego, klimatu i dóbr materialnych. W ramach projektu planowane jest budowa przyłączy sieci ciepłej do budynków zlokalizowanych w centrum miasta. Szczególnie istotne jest to w przypadku ograniczenia emisji do powietrza z sektora komunalno – bytowego tzw. niskiej emisji. Ponadto wpłynie korzystnie na efektywność energetyczną budynków.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych robót będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia miasta w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Należy zauważyć, że większość oddziaływań zdefiniowanych w *Programie Rewitalizacji* będzie wywoływała jednoznaczne skutki pozytywne lub skutki o zmiennym charakterze. Charakter zmienny oddziaływań zależeć będzie od konkretnych rozwiązań ujętych w projektach technicznych i budowlanych i podlegał będzie indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określającej czy związane z nim oddziaływanie zmieni się w pozytywne albo negatywne. Na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić, a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Oddziaływania zmienne odnoszą się w dużej części do inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury sieciowej (cieplnej, wodno -kanalizacyjnej), na którą z uwagi na charakter miasta oraz obecność obszarów ochrony trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Wszystkie zawarte w *Programie Rewitalizacji* działania, które oceniono jako jednoznacznie korzystne dla środowiska, w zakresie różnych jego elementów, należy rozumieć jako działania związane z zapobieganiem lub zmniejszaniem zagrożeń i negatywnych tendencji środowiskowych. W tym w odniesieniu do łagodzenia wpływu rozwoju infrastruktury sieciowej –tj. sieci ciepłowniczych, w sposób najmniej ingerujący w krajobraz, zwłaszcza w obszary o potencjale turystycznym.

Działaniami łagodzącymi ewentualne oddziaływania w zakresie wyżej opisanych kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych, może być:

- prowadzenie nowej i przebudowa już istniejącej infrastruktury sieciowej w sposób zapobiegający przecinaniu i degradacji cennych struktur przyrodniczych, zwłaszcza obszarów o wysokich walorach przyrodniczych nie objętych ochroną, istotnych dla utrzymania spójności całego systemu przyrodniczego, w tym obszarów objętych ochroną;
- realizacja nowej infrastruktury w sposób ograniczający negatywne oddziaływanie (hałas, zanieczyszczenie powietrza) na tereny zamieszkania;
- prowadzenie działań technicznych i przestrzennych ograniczających potencjalne negatywne skutki infrastruktury, sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkania (np. ekrany akustyczne, zieleń przydrożna, ciche nawierzchnie, zmiana struktury ruchu), a także na terenach cennych przyrodniczo, przez które inwestycje te będą przebiegać;
- stosowanie zasady wariantowości, zwłaszcza dla przedsięwzięć liniowych – sieci ciepłej, prowadzącej do wyboru optymalnego dla środowiska wariantu inwestycyjnego, w tym zwłaszcza do wytyczania przebiegu inwestycji w taki sposób, aby na jak najkrótszych odcinkach zagrażały terenom o najwyższych walorach przyrodniczych;
- prowadzenie odpowiedniej i zrównoważonej polityki przestrzennej, mającej na uwadze przygotowanie terenów rozwojowych i inwestycyjnych przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań i potencjału przyrodniczego.

Uwagę należy również zwrócić na zadania związane z realizacją działań inwestycyjnych związanych z termomodernizacją jakie będą miały miejsce na terenie miasta (np. renowacja wraz z termomodernizacją zabytkowego Ratusza, Ośrodka Kultury, termomodernizacja budynków komunalnych). Budynki stanowią bowiem miejsca gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków i nietoperzy. Dla kilku z nich jest to podstawowe miejsce lęgów. Prowadzone na szeroką skalę remonty, docieplenia i różnego typu modernizacje budynków powodują ograniczenie liczby miejsc lęgowych

i stanowią jedną z głównych przyczyn zaniku ich populacji. Rozwiązanie w tej sytuacji stanowią skrzynki dla ptaków i nietoperzy (mogą być pod lub nadtylnkowe). Muszą być one powieszane na odpowiedniej wysokości, różnicowej w zależności od gatunku, dla którego są przeznaczone. Dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi, skrzynki lęgowe należy wieszać w ten sposób, by pod nimi nie znajdowały się chodnik lub trawnik, ale np. zadaszone wejście do klatki schodowej. Ze względu na różną konstrukcję budynków w każdym przypadku konieczna jest konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa nad prowadzonymi pracami. Jego zadaniem jest wskazanie najbardziej odpowiednich miejsc dla zamontowania skrzynek oraz ich liczby. W niektórych przypadkach można zastosować inne rozwiązania polegające na pozostawieniu niezabezpieczonych istniejących otworów wentylacyjnych, odpowiednio zabezpieczonych istniejących wnęk, pozostawiania wlotów do szczelin dylatacyjnych. Rozwiązania takie należy jednak każdorazowo uzgadniać ze specjalistą o ich przyjęcie nie powinno skutkować zmniejszeniem liczby dogodnych schronień w porównaniu z rozwiązaniami standardowymi.

Należy również zaznaczyć, że wszelkie inwestycje na terenach chronionych, czy też szczególnie narażonych na zanieczyszczenia, mogą być realizowane pod warunkiem uwzględnienia zakazów, nakazów i ustaleń ujętych w dokumentach powołujących te obszary oraz w dokumentach strategicznych i programowych dotyczących tych obszarów i zasad ich użytkowania.

Na takim etapie *Programu Rewitalizacji* nie można jednoznacznie wskazać działań kompensacyjnych, zwłaszcza nie znając skali (projektów technicznych i budowlanych przy realizacji przedsięwzięć podstawowych) potencjalnych zagrożeń. Działania kompensacyjne mogą być natomiast wynikiem ocen szczegółowych na dalszych etapach planowania i wdrażania działań o charakterze przedsięwzięć, zwłaszcza na etapie oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku wykazania potrzeby wdrażania rozwiązań kompensacyjnych.

Przykładowe działania jakie powinno się zastosować w związku z realizacją działań ujętych w *Programie Rewitalizacji* przedstawiono także w rozdziale 8 niniejszego dokumentu. Ponadto każdorazowo przy realizacji konkretnych działań, szczególnie związanych z rozwojem infrastruktury sieciowej, powinno się prowadzić indywidualną ocenę oddziaływania na środowisko i na tej podstawie decydować o ich realizacji bądź zaniechaniu.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – prognoza powinna przedstawiać „...rozwiązania alternatywne

do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru...”³⁰.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania rozwiązania alternatywne do proponowanych w *Programie Rewitalizacji* mogą obejmować alternatywne: lokalizacje przedsięwzięcia, przebiegi szlaków w przypadku inwestycji infrastrukturalnych (sieci ciepłowniczej, wodno - kanalizacyjnej), rozwiązania technologiczne lub konstrukcyjne przedsięwzięć, różne skale i rozmiary inwestycji, harmonogramy lub organizacje prac budowlanych, metody budowy, sposoby likwidacji przedsięwzięć oraz alternatywne procesy.

Analizowany *Program Rewitalizacji* sporządzony została w układzie jednowariantowym, nie zawierającym innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Taki projekt poddany został ocenie wpływu na środowisko w niniejszej Prognozie. W dokumencie Prognozy nie zostały zamieszczone szczegółowe propozycje rozwiązań alternatywnych, związanych z realizacją poszczególnych działań i kierunków wymaganych dla osiągnięcia zakładanych celów. Wskazuje się jedynie, że każda zakładana w dokumencie inwestycja (w tym przede wszystkim w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo) powinna podlegać indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, co pozwoli w sposób jednoznaczny stwierdzić w jakim zakresie i czy w ogóle wpłynie na środowisko. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie należy zaniechać takiej inwestycji.

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

System monitorowania przedstawiony w *Programie Rewitalizacji* jest spójny z zapisami strategicznych opracowań na szczeblu wojewódzkim i lokalnym tj. m.in.: Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2020, *Lokalne Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Suwalsko- Sejneńskiego” Lokalna Grupa Działania, Zintegrowanego Program Rozwoju Powiatu Sejneńskiego na lata 2016-2020*.

W ocenie autorów opracowania zaproponowane wskaźniki nie wymagają modyfikacji i mogą być wykorzystane do monitorowania oddziaływań na środowisko. Jednakże, warunkiem możliwości ich

---

³⁰ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.).

wykorzystania do monitorowania wpływu projektowanego dokumentu na środowisko, może być pogłębiona analiza jakościowa środowiska lub jej wybranych komponentów.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- stan jakości powietrza atmosferycznego w mieście- wielkość emisji ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery;
- jakość wód stojących, płynących i podziemnych jakoś wód do picia;
- uciążliwość hałasu, przede wszystkim komunikacyjnego;
- powierzchnia obszarów przyrodniczo cennych;

13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego *Programem Rewitalizacji* skutki jego realizacji nie będą miały znaczenia transgranicznego. Podjęte w ramach dokumentu cele, kierunki działań i przedsięwzięcia podstawowe będą miały zasięg ograniczający się do terenu miasta.

14. NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

W trakcie opracowywania niniejszej Prognozy zetknięto się z pewnymi ograniczeniami, ale nie napotkano na trudności, wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Pewnym ograniczeniem podczas opracowania niniejszego dokumentu był dość ogólny stopień niektórych zapisów *Programu Rewitalizacji*.

15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą do opracowania *Prognozy oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacja Miasta Sejny na lata 2017-2027* (zwanej dalej *Prognozą*) jest art. 46 ust. 1, art. 50 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 355, ze zm.). Wykonana została zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 ww. ustawy oraz art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Zakres dokumentu uwzględnia uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych oraz Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Należy zaznaczyć że celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa przede wszystkim jakości życia mieszkańców miasta w wielu różnych jego wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiska. Podejmowane będą działania w kierunku uzupełnienia infrastruktury społecznej o nowy zasób oraz modernizacja już istniejącego. Stworzenie właściwych warunków infrastrukturalnych do mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych działań społecznych wraz z równoczesnym wsparciem tzw. działań miękkich będzie wzmacniać spójność społeczną i pozwoli na wsparcie szerokiego spektrum osób zagrożonych wykluczeniem

społecznym. Tym samym celem będzie służyć wykorzystanie istniejącej już infrastruktury społecznej, sportowej, rekreacyjnej.

W *Prognozie* analizie poddano potencjalne skutki środowiskowe realizacji *Programu Rewitalizacji* oraz zawarto informacje czy założenia określone zostały w sposób optymalny dla środowiska. Niniejszy dokument określa, czy korzyści społeczno-gospodarcze, wynikające z realizacji zamierzeń, rekompensują straty w środowisku, a także jak można zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie.

Cele ochrony środowiska na poziomie strategicznym i operacyjnym w *Programie Rewitalizacji* uwzględniono w sposób zbliżony do ujęcia zaprezentowanego w innych dokumentach strategicznych. Zachowanie walorów środowiskowych jest ważnym elementem wizji rozwoju miasta, a plany rozwoju gospodarczego z poszanowaniem przyrody i traktowanie środowiska, jako jednego z aktywów regionu, pozwala uznać, że *Program Rewitalizacji* doskonale wpisuje się w trendy obowiązujących polityk środowiskowych, w tym szczególnie województwa podlaskiego.

W *Prognozie* przeanalizowano stan środowiska przyrodniczego i środowiska życia człowieka na obszarze miasta i określono obszary problemowe. Wyniki analizy stanu środowiska w mieście wskazują na jego ogólny dobry stan. Zidentyfikowane na terenie miasta problemy ochrony środowiska w większości są istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. W wielu przypadkach problemy ochrony środowiska wynikają z problemów rozwojowych i dotyczą braków w nowoczesnej infrastrukturze (ciepłowniczej), i tej służącej ochronie środowiska. Realizacja *Programu Rewitalizacji* ma więc szansę wpłynąć na rozwiązanie problemów ochrony środowiska.

Szeroki zakres dziedzin i zadań rozwoju sprawia, że przewidywane oddziaływania *Programu Rewitalizacji* mogą mieć różnorodny charakter, od pozytywnych, przez neutralne, mogące przybierać dwójaki charakter, po negatywne. Potencjalne negatywne oddziaływania (o ile takie wystąpią) często będą miały jedynie lokalny charakter, a przy zastosowaniu działań minimalizujących, pozostaną bez większego znaczenia dla ogólnego stanu środowiska. W zakresie przewidywanych oddziaływań projektu *Programu Rewitalizacji* na ludzi można uznać, iż wszystkie planowane w ramach celów strategicznych kierunki działań i przedsięwzięcia podstawowe będą miały pozytywne oddziaływanie na mieszkańców miasta. Oddziaływania będą miały w przeważającej części bezpośredni i długotrwały charakter. Szczególnie istotne zapisy związane z ochroną środowiska w odniesieniu do analizowanego komponentu zostały zapisane w ramach celu strategicznym III dotyczącego rozwoju infrastruktury sieciowej, poprawy warunków aerasanitarnych. W *Programie Rewitalizacji* położono także duży nacisk na ograniczenie wykluczenia społecznego mieszkańców miasta i promowanie prozdrowotnego stylu życia, co może mieć przełożenie na wzrost postaw prośrodowiskowych. Promocja wewnętrznych potencjałów obszaru daje szansę na zmianę dotychczasowego postrzegania obszarów chronionych (w tym Natura 2000), jako bariery rozwojowej. Obszary cenne przyrodniczo mogą być bardziej postrzegane, jako źródło czerpania korzyści, a przez to będą otaczane większą troską.

Do podstawowych działań łagodzących negatywne oddziaływania infrastruktury technicznej na elementy przyrodnicze, należy planowanie lokalizacji i tras ich przebiegu, tak aby w jak najmniejszym stopniu ingerowały w środowisko przyrodnicze. Szczególną uwagę należy zwrócić na obszary objęte ochroną oraz wzajemne powiązania tych obszarów, które mogłyby wejść w kolizję z planowanymi trasami. Nowe inwestycje winny być każdorazowo poddane indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko i poprzedzone rozważeniem najkorzystniejszych wariantów lokalizacyjnych i technologicznych, co już na etapie planowania często pozwala wyeliminować niekorzystny wpływ na środowisko. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko będzie się wiązało także ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik BAT, prowadzeniem gospodarki niskoemisyjnej, podnoszeniem efektywności energetycznej itp.

Realizacja każdego z kierunków działań, podjętych w ramach realizacji *Programu Rewitalizacji* może w zróżnicowany sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Większość

ze zidentyfikowanych działań wywoła prawdopodobnie skutki pozytywne lub o ogólnym zmiennym charakterze.

Analiza celów strategicznych kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych nie wykazała konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W związku z realizacją dokumentu nie przewiduje się wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko. Obszary strategicznego działania będą prawdopodobnie poddawane presji ze strony realizacji konkretnych działań, ale nie będzie to oddziaływanie na tyle znaczące, żeby skutkowało wyraźnym pogorszeniem stanu tych obszarów.

Reasumując należy ocenić, iż realizacja *Programu Rewitalizacji* w proponowanym kształcie umożliwi rozwój gospodarczy miasta zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, minimalizując negatywne oddziaływanie na środowisko przy efektywnym wykorzystaniu lokalnego potencjału, w wyniku czego ogólny, dobry stan środowiska nie ulegnie pogorszeniu, a w przypadku niektórych elementów środowiska należy spodziewać się poprawy.

16. KRÓTKIE REKOMENDACJE

Każdorazowo przy realizacji kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych należy przeprowadzić indywidualną ocenę oddziaływania na środowisko, aby wybrać najbardziej korzystny wariant środowiskowy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i ich powiązań z innymi. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadania:

- Stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszankom w centrum miasta Sejny – budowa sieci kanalizacyjnej;
- Rewitalizacja – Centrum Miasta Sejny – budowa sieci ciepłowniczej i wodno – kanalizacyjnej;
- Wykonanie sieci ciepłej wraz z przyłączeniami do budynków.

Ponadto przy realizacji inwestycji związanych z renowacją i termomodernizacją zabytkowego Ratusza czy odbudową Sukiennic Sejneńskich musi być prowadzona zgodnie z zaleceniami i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2014 poz. 1446 ze zm.) oraz Miejskim Programem Opieki Nad Zabytkami.

17. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Sejny na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021. Załącznik do Uchwały Nr IV/17/15 Rady Miasta Sejny z dnia 21 grudnia 2015 r.
2. Bank Danych Lokalnych, GUS, 2017
3. Bank Danych o Lasach. <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>
4. Baza aPWŚK. KZGW. 2017.
5. Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych, PIG.
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
7. Geoserwis GDOŚ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
8. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu sejneńskiego w 2015 r. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Delegatura w Suwałkach. Suwałki. 2016.

9. ISOK <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>
10. Kistowski M., *Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze*, „Człowiek i środowisko” 26 (3-4), 2002
11. Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2011.
12. Krajowy Raport Mozaikowy. Stan Środowiska w województwach w latach 2000-2007, Inspekcja Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2010.
13. Matuszkiewicz J.M., *Potential natural vegetation of Poland (Potencjalna roślinność naturalna Polski)* IGiPZ PAN, Warszawa, 2008.
14. Miłoś-Cielma M., Ławreszuk D., Jędrzejewski W., *Korytarze ekologiczne w planach zagospodarowania przestrzennego województw – przegląd koncepcji, metod i stanu zagospodarowania prac - w: Ochrona łączności ekologicznej w Polsce*, Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Białowieża, 2009
15. Ocena ex-ante zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, WARR S.A., Wrocław, 11 marca 2013.
16. Paczyński B. (red.), 1995: Atlas hydrogeologiczny Polski 1:500000. Warszawa: Neokart.
17. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Serwis MIDAS (<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>)
18. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych I z dnia 20 kwietnia 2017 r., znak WSTI.411.2.3.2017.KKV
19. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Transportu. Załącznik nr 2 do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Warszawa 2013.
20. Portal mapowy WZMiUW w Białymstoku GeoMelio Podlaskie <http://212.33.86.218/GeoMelioPortal/>.
21. Prognoza oddziaływania na środowisko dla potrzeb projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sejny, Sejny, 2014.
22. Prognoza SRWP 2020.
23. Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej. 2016.
24. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Sejny na lata 2017-2027
25. Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły. RZGW Warszawa. Warszawa, 2016.
26. *Program wodno-środowiskowy kraju*. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2010.
27. Rastrowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, mapa.kzgw.gov.pl
28. Ramowa Dyrektywa Wodna z dnia 23 października 2000 r. 2000/06/WE
29. Rejestr form ochrony przyrody RDOŚ w Białymstoku. <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>
30. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 71)
31. Sokołowski A. W., *Lasy północno-wschodniej Polski*, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2006.

32. *Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020*, Załącznik do uchwały nr XXXV/438/06 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.
33. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134).
34. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353, ze zm.).
35. Uzgodnienie Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Białymstoku z dnia 11.04.2017 znak NZ.0523.31.2017
36. <http://www.gminy.pl/powiaty/222.html>.
37. <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4498-karta-informacyjna-jcwpd-nr-22/file.html>.

SPIS RYCIN

Rycina 1.	Położenie miasta Sejny	32
Rycina 2.	Sieć hydrograficzna miasta Sejny	35
Rycina 4.	Schemat przepływu wód podziemnych w obrębie JCWPd 22	39
Rycina 5.	Położenie lasów na terenie miasta Sejny	43
Rycina 6.	Lokalizacja miasta Sejny na tle OChK Pojezierze Sejneńskie	44
Rycina 7.	Lokalizacja najbliższych obszarów chronionych	45
Rycina 8.	Korytarze ekologiczne w sąsiedztwie miasta Sejny	46

SPIS TABEL

Tabela 1.	Powiązania <i>Programu</i> z innymi dokumentami.....	25
Tabela 2.	Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu sejneńskiego	41
Tabela 3.	Tereny zieleni w mieście Sejny	41
Tabela 4.	Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Sejny	47
Tabela 5.	Stan wyjściowy – wskaźniki stanu środowiska	50
Tabela 6.	Matryca wpływów ustaleń <i>Program Rewitalizacji</i> na poszczególne elementy ochrony środowiska	57
Tabela 7.	Ocena charakteru proponowanych kierunków działań <i>Programu Rewitalizacji</i>	58
Tabela 8.	Matryca wpływów przedsięwzięć podstawowych <i>Program Rewitalizacji</i> na poszczególne elementy ochrony środowiska	63
Tabela 9.	Ocena charakteru proponowanych przedsięwzięć podstawowych <i>Programu Rewitalizacji</i>	64